

TORSDAG 15 NOVEMBER. NR 46/2018

Backström
först ut i
biskopsvalet

Sidan 3

Pengar till
skärgården
och kyrkbygge

Sidan 4

Helsingforsare
förhandsröstade
flitigare än senast

Sidan 4

Delar livet

Sidan 8

► **DENNA VECKA:** LOKALA INSIDOR TILL HELSINGFORS

Födde mirakelbabyn Anna efter livshotande sjukdom

Sidan 2

De som sköter döden
åt oss träder upp på scen

Sidan 6

Bibel på nordsamiska
ger berättelserna nytt liv

Sidan 14

Björn Vikström om kornen
som skaver i löpskorna

Sidan 15

LEDARE SOFIA TORVALDS

Första gången in i valbåset

JAG TRÄFFADE några av mina inte-allskyrkliga vänner i helgen. En av dem sa: ”Jag tänker rösta i församlingsvalet för första gången någonsin. Vem ska jag rösta på? Det ska vara någon liberal.”

Liksom jag är hon 48 år.

Någonting är på gång, tänker jag. I det amerikanska mellanårsvalet syntes en Trump-effekt – människor aktiverades av det amerikanska politiska landskapets kraftiga polarisering och sådana som inte tidigare brytt sig om att rösta tog sig till valurnorna.

I Helsingfors tyder siffrorna i förhandsröstningen på en något större aktivitet än tidigare. I mitt sociala medier-flöde syns inlägg där personer uppmanar de passiva kyrkmedlemmarna till kamp för de (liberala) värderingar de saknar i kyrkliga sammanhang. Lämna inte kyrkan, påverka i stället!

NÄR VI talar om valet på redaktionen kommer vi till att läget ser väldigt olika ut beroende på vilken församling vi betraktar.

I många församlingar har lekmanmakten länge koncentrerats till en liten cirkel, inte på grund av att någon ville smida ränker i ett slutet sällskap utan för att ingen annan brydde sig.

Det blev de ”kyrkliga” mot de ”icke-kyrkliga”, och även om de ”icke-kyrkliga” konfirmerades i tiden var det inte för att de sedan skulle kasta sig in i församlingens verksamhet utan för att de fick gå på dans och ta sig en huttnär de blivit tillräckligt gamla för nattvardsvin.

I församlingsrådet satt sedan de ”kyrkliga” och tyckte kanske ofta lite för likadant – inte för att dörren var stängd utan för att ingen annan kom in.

Det är dags att utvidga våra revir.

MEN SAMTIDIGT oroar jag mig lite för min kompis som ska rösta i församlingsvalet för allra första gången.

Kommer hon bli besviken? Kommer hon om fyra år att konstatera: det blev ingen förändring, kyrkomötet fattar fortfarande beslut som känns inskränkta, församlingen är som den alltid varit, främmande och avlägsen?

ALLA ORGANISATIONER behöver två typer av människor: trotjänare och förändrare. Strukturer förändras inte i ett nafs med nya människor, och strukturer ska inte förändras i ett nafs.

De som suttit i församlingsrådet i tjugo år behövs faktiskt. De behövs även om de tycker att allt var bättre förr. Det allra viktigaste i församlingsvalet är att bilda församlingsråd där människor vill något tillsammans, trots att de kanske vill alldeles olika saker.

OCH DET som jag önskar min vän och alla andra som för första gången vågar sig till valurnan i ett kyrkligt val är att de får rösta på någon de känner eller åtminstone någon de vågar kontakta.

Någon som de kan skicka e-post till. Någon som de kan uttrycka sitt missnöje för, eller be om något av. Någon som verkligen vill lyssna.

Sofia Torvalds är redaktör på Kyrkpressen.

PROFILEN: EMMA LILL – THEIR

”Han sitter vid min säng och ber med orden i herdespalmen: ’Om jag än vandrar i dödsskuggans dal ...’ Då fick jag ro.”

Kom ut ur sitt mörker

Emma Lill-Their ser inte längre på skräckfilmer, för hon har upplevt en. Det var obehagligt, mörkt och svart. Det gjorde så ont fysiskt, säger hon.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

I februari 2016 höll **Emma Lill-Their** på att dö. Men efter tio dygn på intensiven på Centralsjukhuset i Vasa började hon repa sig.

– Både barn och vuxna kan dö knall och fall. Jag kunde ha varit ett sådant fall, men min tid var ännu inte inne. Jag var en vanlig trebarnsmamma, 39 år gammal och jobbade som lärarinna. Jag blev kastad som ett kolli in i en sjukdom som ingen medicin bet på. Än idag vet man inte med säkerhet vad jag drabbades av, säger Emma Lill-Their.

Det började som något hon trodde var vanlig influensa.

– Jag kände mig trött men för trots det till gymnastiken på kvällen. Under uppvärmningen skar det till i bröstet. Det gjorde jätteont och jag stannade upp. Men då smärtan upphörde sprang jag vidare. Jag borde ju ha åkt hem. Nästa morgon kände jag mig dålig, men vi hade en datakurs på jobbet som jag inte ville missa.

Natten därpå har hon fyrtio graders feber men den håller hon nere med medicin. När hon får hon svårt att andas några dagar senare åker hon till sjukhuset. Lungröntgen visar skolexemplet på lunginflammation.

Det första dygnet på sjukhuset hör hon svärfar, svärmor och hennes dotter, som då var nästan två år, i korridoren.

– De närmar sig mitt rum och jag hör

svärfar fråga vilket rum jag ligger i. Sköterskorna säger: Nej, gå inte in där, det är vårt kafferum. Så vänder de om och avlägsnar sig.

Hon tar telefonen, ringer svärfar och frågar varför de inte kommer in. Svärfar svarar att han inte varit på sjukhuset.

– Jag fick inte bara lunginflammation utan också delirium.

Samma kväll förlorar hon medvetandet och förs till intensivavdelningen.

– Jag var periodvis medvetlös och ibland nedsövd. Jag blev intuberad flera gånger, men låg inte i andningsmaskin hela tiden. Ibland stod jag vid sängen och talade osammanhängande. Läkarna var handfallna.

Upplever hon är i helvetet

Det här vet hon för personalen på intensiven skrev dagbok över hennes vistelse där. Dagboken har hjälpt henne att bearbeta det hon gått igenom.

– Jag hade så mycket slem i halsen att de måste suga bort det långt ner ur luftvägarna. Det var livsuppehållande, men så obehagligt att jag hellre hade dött. Under de mörka stunderna upplevde jag i mitt sinnesrubbad tillstånd att jag är i helvetet. Min största fasa var att varken få dö eller leva utan bli kvar i ett mellanläget där jag är fastkopplad i slangarna för evigt. Jag upplevde att Gud satt på ena axeln och djävulen på den andra.

På eftersamtalet med läkaren senare i augusti beskrev han henne som ett hopplöst svårt fall.

– Jag svär vanligtvis inte, men då svor jag åt sköterskorna. Jag ville inte att de skulle suga slem ur halsen en gång till. Jag hade tvångshandskar på mig för att inte riva bort alla intervenösa slangar jag var fastkopplad vid. Jag försökte slänga mig i golvet för att få bort slangarna. Jag lyckades en gång, men efter det bevakade de mig ännu hårdare.

Åtminstone en sköterska satt vid hennes säng hela tiden. Ofta var de två, för att förhindra att hon skulle skada sig.

– De gjorde ett fantastiskt jobb med mig och gav järnet dygnet runt. Fast jag var ful i munnen i mitt förvirrade tillstånd.

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi
Redaktionen i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi
Redaktionen i Österbotten
Normalmmsgatan 21 A,
68600 Jakobstad

tfn 040 831 3599
Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Ulrika Hansson
tfn 040 831 6322
Christa Mickelsson
(tjänstledig)
Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599
Nicklas Storbjörk
tfn 040 831 6545
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Emelie Wikblad
tfn 040 831 6836
Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi
Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301158540
BIC: DABAFIHH

Paradbild: Johan Sandberg
Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSREGISTER

Därför får du Kp som adresserad post

Kyrkpressen adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Adressuppgifterna används enbart för att skicka ut tidningen. Hanteringen av registret sker i enlighet med den europeiska dataskyddsförordningen (GDPR).

Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlems-hushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha Kp. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonseredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi
Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
+ **Moms 24%**
Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.
Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.
Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad.
För familje- och radannonser per

telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Annonss-deadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.
Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Ludvig Andersson,
tfn 044 050 3020,
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
Prenumerationspriser: Finland & Norden 65 €. Utlandet 84 €
ISSN 0356-1275

Det svarta ger vika

Den 1 mars viftar Emma Lill-Their med handen och sköterskan ger henne penna och papper. Hon skriver ”Stefan Sigfrids, Vasa Sion”. Han är pastor i församlingen där hon kom till tro tio år tidigare.

– Jag har en minnesbild av att han sitter vid min säng och ber med orden i herdespalmen: ”Om jag än vandrar i dödsskuggans dal...” Då fick jag ro och en förtröstan på att jag kommer att överleva.

Hon upplever att det riktigt svarta lättade efter det konkreta besöket och bönerna.

– Det var många som bad för mig: Sionförsamlingen i Vasa, mina kristna kolleger, vänner och grannar.

”Det är en enorm glädje i hjärtat att

EMMA LILL-THEIR med sin mirakel-baby Anna.

se att du Emma äntligen mår bättre. Det har varit tuffa dygn och krafterna har försvunnit, vilket bekymrar dig. Sakta men säkert kommer du tillbaka”, skriver en sköterska i dagboken den 3 mars.

– Dagboken är jättebra för den hjälper mig att minnas. Men det tog hiskeligt länge innan jag vågade läsa den. Ännu längre tog det att se bilderna av mig där jag ligger bland slangarna i min sjukhussäng.

Samma dag flyttar hon från intensiven till lungavdelningen. Där vårdas hon i ytterligare två veckor.

Idag är hon helt återställd. Det enda som syns är ärren efter kanylerna.

– Rent medicinskt vet jag inte vad som hände. Jag fick all antibiotika de hade på sjukhuset. Det måste ha va-

rit någon medicin som trots allt började bita.

I februari i år, på alla hjärtans dag, blev hon mamma till **Anna**.

– Hon är vår mirakelbaby. Vi trodde det var omöjligt för mig att bli gravid med tanke på min sjukdomshistoria, Anna föddes med navelsträngen tre varv runt halsen och dessutom var det knut på den.

– Vilken glädje det var att höra kraften i Annas lungor när hon gallskrek: Nu är jag här och jag mår bra! Hon fick fina poäng. Jag fick se den lösa knuten och navelsträngen som var 110 centimeter lång. En navelsträng är i medeltal 60 centimeter. Jag ser det som ett mirakel att Gud gav Anna en så lång navelsträng att hon överlevde.

EMMA LILL-THEIR

MAMMALEDIG, HAR JOBB SOM LÄRARE I MALAX.

GIFT MED KIM, MAMMA TILL FYRA BARN I ÅLDERN 18,16, 4 ÅR OCH 9 MÅNADER. DE TVÅ ÄLDSTA ÄR FRÅN ETT TIDIGARE FÖRHÅLLANDE.

FRÅN TÖLBY, MEN NU BOSATT I RIMAL I SÖDRA KORSHOLM.

VILL NU GE HOPPET HON FUNNIT I JESUS VIDARE.

Backström första kandidaten i biskopsvalet

BISKOPSVÄL. Kyrkoherden i Väståbolands svenska församling, teologie doktor **Harry S Backström** ställer upp i biskopsvalet i Borgå stift.

För tillfället håller man på att samla namn på de 30 elektor som behövs för att bilda en valmansförening bakom honom.

– Jag har lovat ställa mig till förfogande, bekräftar Backström.

Därmed är han först ute med att bekräfta sin kandidatur.

Är du de konservativas kandidat?

– Jag har en traditionell bibelsyn. Det betyder att jag säger nej till samkönade äktenskap i stöd av Första Mosebok.

Hur ser du på frågan om

kvinnor i prästämbetet?

– Jag samarbetar med både män och kvinnor som präster. Men jag vill också skapa utrymme för dem som har en annan syn att verka i vår kyrka. Jag kan tänka mig, ifall jag blir vald till biskop, att ordna separata prästvigningar enbart för män. Jag vill undvika att kyrkan går miste om goda förkunnarkrafter.

HARRY BACKSTRÖM vill bli biskop. FOTO: ARKIVBILD

Kass enda sökande till Kvevlax

KYRKOHERDETJÄNST. Den lediganslagna tjänsten som kyrkoherde i Kvevlax församling har lockat en sökande. Det är **Fredrik Kass** som för närvarande jobbar som sakkunnig inom ungdomsarbete på Kyrkans central för det svenska arbetet i Helsingfors.

Fredrik Kass är från Pedersöre och jobbade åren 2009–2017 som försam-

FREDRIK KASS. FOTO: PRIVAT

lingspastor i Petrus församling i Helsingfors.

Kommande generationer i fokus på kyrkomötet

BESLUTFATTANDE. Kyrkomötet godkände budget och bibelöversättning. Mycket engagemang väckte framtiden för kyrkans fostran och missförhållanden i informationsförvaltningen.

TEXT OCH FOTO: EMELIE WIKBLAD

Kyrkan har betalat 67 miljoner euro för 7 miljoners inbesparingar. En oberoende utredning av kostnader, projekt och organisering av kyrkans informationsförvaltning visade att det finns mycket att åtgärda på området. Från församlingshåll får speciellt Kipa kritik.

Kyrkans servicecentral (Kipa) erbjuder tjänster inom bokföring och löneräkning. Syftet var sänkta kostnader för personal- och ekonomiförvaltning, men hittills har det alltså gått tvärtom.

– Texterna och siffrorna som rör Kipa är speciellt knäckande, sade ombudet **Heikki Sorvari**. De som ännu orkar vara optimistiska hänvisar till församlingarnas oförmåga och ovilja att krympa sin ekonomipersonal.

Kyrkoherde **Bo-Göran Åstrand** säger att församlingarna saknar förtroende för Kipa. Enligt utredningen anser användarna att Kipa är svårt att använda. Ombudet **Markku Hekkala** gav exempel på hur de otympliga systemen försvarar löneräkning och orsakar dubbelt arbete.

– Det känns som att det skapats ett tungt, långsamt och svåränvänt system, som inte ens medför inbesparingar, och sedan skyller man på användarna, sade biskop **Björn Vikström**.

Vikström föreslog att man allvarligt borde begrunda utredningens första förslagsalternativ, att Kipa i fortsättningen skulle fungera som ett stödssystem för det arbete som görs i församlingarna.

En annan punkt som utredningen betonade är att digitaliseringen av kyrkböckerna måste bli färdig för att de väntade fördelarna ska uppnås. Digitaliseringen är ännu inte avslutad i 172 församlingar och inte alls påbörjad i 50 församlingar.

Barnen är kyrkans framtid

Den punkt på dagordningen som engagerade ombuden allra mest var ändå framtidsredogörelsen om kyrkans fostran år 2030. Ett 40-tal ombud ville dela sina tankar som vägkost åt framtidsutskottet. Framtidsredogörelsen, med underrubriken ”Utmaningar och möjligheter i förmedlingen av kristen tro”, innehåller åtta artiklar på ämnen som förändringar i barns och familjers levnadsmiljö, dop och fadderskap, delaktighet och ungdomsarbete.

– Den här redogörelsen fokuserar inte på teologi, utan på verksamhetskultur, vuxnas attityder och behovet att förändra vårt språk och vår växelverkan. Det är helt rätt saker, berömde ombudet **Maria Kaisa Aula**.

Samtidigt frågade Aula och flera andra ombud om redogörelsen tittade för mycket på dagens läge och inte tillräckligt in i framtiden. Många delade egna erfarenheter från arbetet med barn och unga. I salen framfördes även önskemål om djupare teologiskt innehåll. Några lyfte fram risker med strävan att utveckla kyrkans tilltal så att det kan förstås av dagens unga.

– Om de viktiga ord som hör ihop med vår tro inte öppnar sig för människor i dag, så måste vi öppna och förklara, inte förminska och förändra deras budskap, påpekade ombudet **Marianna Parpala**.

Framtidsutskottets ordförande **Katri Korolainen** tackade för diskussionen och lovade att utskottet kommer jobba hårt fram till nästa kyrkomötessession.

Pengar till skärgård och kyrkbygge

Kyrkomötet godkände ekonomi- och verksamhetsplaner för de närmaste åren. I behandlingen lyftes bland an-

ETT UPPGIGGANDE inslag på kyrkomötets höstsession var de röda clownnäsor en del av ombuden iklädde sig för att uppmärksamma Näsdaysinsamlingen.

nat kyrkans arbete med miljöfrågor och de åtgärdsbehov som IKT-utredningen medför.

En punkt som väckte mycket diskussion var understödet för byggande av en ny kyrka i Ylivieska, där den gamla träkyrkan år 2016 förstördes i en anlagd brand. Diskussionen om kyrkbyggets betydelse berörde många, med tanke på att det bara gått ett par månader sedan en annan träkyrka, den i Kiihtelysvaara, brunnit ner till grunden.

Slutligen godkände kyrkomötet ett understöd på en miljon, drygt dubbelt mer än i ekonomiutskottets ursprungliga förslag.

– Å Ylivieska församlings vägnar och som församlingsmedlem vill jag tacka er för er medkänsla och förståelse. Vi känner att vi har blivit hörda, sade ombudet **Mikko Himanka**.

I den budget kyrkomötet godkän-

de ingår också 15 000 euro för att understöda skärgårdsförsamlingarnas verksamhet. Pengarna ska användas för verksamhet som når stugägare, turister och båtfarare. En motivering i det initiativ som lämnades in av biskop Vikström är att kyrkan på samma sätt länge stött arbetet bland turister i Lappland. Liksom Vikström ansåg ekonomiutskottet det motiverat att medlen i framtiden kunde ingå i budgeten utan att ett nytt budgetinitiativ lämnas in varje år.

Visade video om nytt valsätt

Kyrkomötet beslöt också att kyrkan ska utreda möjligheten att övergå till så kallade preferensval. Allmänna utskottet hade behandlat initiativet och presenterade för kyrkomötet en egenproducerad video som förklarar hur valsättet går till.

FÖRSAMLINGSVALET AKTIVITET

Färre röstade på förhand

De första siffrorna från församlingsvalet visar att valdeltagandet i förhandsröstningen i många större församlingar stannar på en lägre nivå än för fyra år sedan. Ett undantag är de svenska församlingarna i

Helsingfors.

– Enligt de förhandsuppgifter vi fått är det färre som röstar i förhandsröstningen i större städer än senaste gång. I små församlingar och av de stora, till exempel i den kyrkliga samfälligheten i Björneborg, har man ändå höjt röstningsprocenten

i förhandsröstningen, sa kampanjchef **Hanna Piira** på lördag eftermiddag då det återstod några timmar av förhandsröstningen.

Fram till klockan 14.30 på förhandsröstningens sista dag hade församlingsmedlemmarna avgett röster enligt följande: i Esbo 8 611 (i förra valet 10 600

förhandsröster), Helsingfors 14 000 (17 636), Tammerfors 7 353 (10 219) och Åbo och S:t Karins kyrkliga samfällighet 8 172 (10 933) röster.

Också i Vasa tycks valdeltagandet ligga något lägre än i förhandsröstningen år 2014.

– I Vasa svenska försam-

ling har 502 av de röstberättigade medlemmarna röstat och valdeltagandet ligger på 4,8 procent just nu. Förhandsröstningsprocenten kan ännu justeras eftersom församlingsborna har haft möjlighet att rösta på alla förhandsröstningsställen i hela landet och brev med förhandsröster

kan inkomma ännu nästa vecka, berättar informatör **Johanna Backholm**.

I Vasa svenska församling nådde valdeltagandet i förhandsröstningen 2014 upp till 6,6 procent.

I de svenska församlingarna i Helsingfors röstade 1 079 personer under förhandsröstningsveckan.

”Valsättet kan ha en demokratistärkande effekt.”
Johanna Korhonen

I ett preferensval kan väljaren rangordna de kandidater hen anser är lämpliga. Om ingen kandidat når över röstspärren flyttas rösterna från den kandidat som fått minst röster till vardera väljares andrahandsval och så vidare.

– Preferensvalsättet kan ha en demokratistärkande effekt. Det ger väljaren frihet att rösta på den kandidat hon genuint anser är bäst, utan att behöva fundera på vad de andra väljarna kan tänkas göra, sade utskottets ordförande **Johanna Korhonen**.

Väljaren slipper alltså taktikera för att känna att rösten inte går till spillo. Samtidigt kan valet genomföras med endast en valomgång.

Enligt utskottet kunde preferensvalsättet lämpligast tillämpas i val där en person väljs, så som biskops- eller kyrkoherdeval.

KANDIDATERNA I församlingsvalet Stig Collander, Peter Back, Markus Rönnblom, Jonas Wikström och Rune Sårs mötte eleverna i Korsholms gymnasium i en valpanel senaste fredag.

Kandidater mötte elever

FÖRSAMLINGSVAL. Fem kandidater i församlingsvalet, alla män och över 40, möttes framför eleverna i Korsholms gymnasium förra veckan.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN SANDBERG

Eleverna ställde inga frågor till kandidaterna. Men skolans rektor **Joakim Bonns** undrade var alla kvinnor och unga var.

– Det är den klassiska kvinnofällan. Budet har gått ut till alla tjugo kandidater i Korsholms svenska församling. Men någon sköter barnbarn och någon hjälper sina föräldrar. Vi som är här är pensionärer eller har flex-tid, säger **Jonas Wikström**.

Avsikten med valdebatten i Korsholms gymnasium var ändå att göra församlingsvalet känt bland eleverna.

Moderatorn, församlingens ungdomsarbetsledare **Tommy Rannanpää**, frågade först hur de skulle fördela 100 000 euro av församlingens pengar. Förslagen var mission, flyktinghjälp i Syrien, barnfamiljer i Korsholm, att utveckla gudstjänsterna, ungdomsarbetet, musikverksamheten eller mathjälpen i Smedsby. Alla skulle ge en del till

TOBIAS HOLMBERG ska rösta på en ung, liberal kandidat.

mission och biståndsbete.

– Då vi låter gräva vattenbrunnar underättar vi kvinnornas vardag och ökar flickornas möjlighet att gå i skola, sa den tidigare missionären **Rune Sär**.

Också de övriga förslagen fick en hacka av samtliga. Men både Wikström och Sär ansåg att mathjälpen i första hand är samhällets, inte församlingens ansvar. Därför skulle de inte stöda mathjälpen ekonomiskt utan till exempel genom att upplåta församlingens utrymme.

Den andra frågan handlade om vilken modell för församlingarna som skulle vara bäst ifall Vasa stad och Korsholms kommun går ihop.

Stig Collander och Wikström tror på modellen

där alla de nuvarande fem svenska församlingarna skulle förbli självständiga inom en genesam kyrklig samfällighet.

Peter Back, Markus Rönnblom och Sär tror att två svenska församlingar, en för nuvarande Vasa och en Korsholms kommun skulle vara bäst.

Efter debatten sa abiturienten **Tobias Holmberg**, 18, att han ska rösta i valet. Men debatten påverkar inte hans valbeteende.

– Jag vill rösta på en yngre, liberal kandidat. Men jag vet inte ännu på vem.

Var inte kandidaterna i debatten tillräckligt liberala?

– Det kom inte tydligt fram.

Huokuna vald till ny kanslichef

TJÄNST. Det kanske största spänningsmomentet under kyrkomötets höstsession var valet av ny kanslichef för Kyrkostyrelsen.

TEXT: **EMELIE WIKBLAD**

Åskådare och media fick vänta länge utanför stängda dörrar medan kyrkomötet diskuterade kandidaternas meriter. Till slut föll valet på ecklesiastikrådet **Pekka Huokuna**, som fick 58 röster. 47 röster gick till kyrkoherden i Männistön seurakunta **Au-likki Mäkinen**, som varit en knapp favorit i beredningen av valet.

Kanslichefen är ledande tjänsteinnehavare vid Kyrkostyrelsen och leder Kyrkostyrelsens kansli samt ansvarar för den strategiska planeringen. Kanslichefen är chef för Kyrkostyrelsens avdelningschefer – det gäller också specialenheter-na såsom Kyrkans central för det svenska arbetet. Han har också ansvar för Kyrkostyrelsens samhällsrelationer och intressebevakning.

Audas-Willman söker ny tjänst

VASA. Kyrkoherden i Solf söker tjänsten som samfällighetens förvaltningschef.

TEXT: **MAY WIKSTRÖM**

Ann-Mari Audas-Willman, kyrkoherde i Solf församling, söker tjänsten som förvaltningschef i Vasa kyrkliga samfällighet. Totalt har tjänsten lockat 19 sökande enligt Vasabladet, som var först med nyheten. Förvaltningschefens centrala uppgifter är personalförvaltningen och allmän förvaltning inom samfälligheten.

Enligt tjänsteannonsen kan den som väljs tillträda den 7 januari nästa år.

Det är en klar ökning jämfört med förra valet då 896 personer förhandsröstade.

INTRESSET FÖR att förhandsrösta i församlingsvalet var på många orter lägre denna gång jämfört med valet år 2018. Bilden från Vanda. FOTO: KYRKANS BIDLBANK

– I Ekenäsnejdens svenska församling har totalt 760 personer röstat, av dem är 684 egna röster. Det ger en röstningsprocent på 8,5 procent. Där ingår också några röster från andra församlingar och om det kommer flera kan valdeltagandet i förhandsröstningen ännu stiga, säger

informatör **Yvonne Lindström**. Senaste val uppgick valdeltagandet i förhandsröstningen till 9,2 procent. Informationssekreterare **Gunvor Haddas** berättar att 1 317 personer har röstat i Borgå svenska domkyrkoförsamling och det skulle ge ett valdeltagande på 12,7 procent under

förhandsröstningen. Det är färre än i valet 2014 då sammanlagt 1 507 personer röstade i församlingen. Den sista förhandsröstningsdagen röstade 150 personer i Mariehamns församling. Där har sammanlagt 634 personer röstat på förhand. Församlingen har ett medlemsantal på cirka

8 000. Det saknas jämförelsetal från förhandsröstningen i Mariehamn 2014. I församlingsvalet väljs förtroendevalda till kyrkofullmäktige och församlingsråd för mandatperioden 2019–2021. Den egentliga valdagen är den 18 november. Då kan man rösta bara i sin egen församling.

PRESENTATION

Viktig röst

Maria Holmberg, huvudperson i **Jan-Olof Svarvars** dokumentär *Maria och demonen*, har skrivit en bok med samma namn. Undertiteln är "En vuxen anorektikers dagbok" (Boklund publishing). I boken berättar Holmlund sin historia inifrån, det är framför allt hennes röst som hörs, inte omgivningens.

Liksom alltid när det gäller ett jagberättande är det både en styrka och svaghet. Där dokumentären också ger ansikte och röst åt de anhöriga är det här en berättelse inifrån sjukdomen, om hur jagets sjuka tankar långsamt förvandlas och blir friska.

Så subjektiv är berättelsen, så mat- och ätcentrerad, att jag som läsare slukar ett av de sista kapitlen, som kort och mycket öppet handlar om hur Holmlunds relation till de två sönerna förstörts av sjukdomen, hur svårt de har att lita på henne, hur kontrollerande hon varit – faktiskt så kontrollerande att sönnernas barndomsvänner gav henne öknamnet "Hitler" och "Stalin".

Hos ätstörningspatienter kan de raka beskrivningarna framför allt av hur lite Holmlund äter då sjukdomen är som värst väcka ätstörningstankar. Därför rekommenderar jag den främst för personer som är på god väg att tillfriskna och för anhöriga.

Bokens styrka är att tillfriskningsprocessen får stort utrymme, mycket större än i en dokumentär där vändpunkten av dramaturgiska skäl kommer sent.

Den här boken fyller definitivt en nisch. Åtminstone från Svenskfinland finns inte liknande berättelser om hur det är att ha karriär och barn och insjukna i en svår ätstörning. Maria Holmbergs ärliga berättelse kan vara ett stöd och en väg ut för andra.

■ SOFIA TORVALDS

Om att möta det som

TEATER. Döden är det som allt levande har gemensamt. Semjon Aleksandrovskij och Ksenja Peretruchina låter dem som jobbar med död träda in på scen i föreställningen "Death at Work". Vi måste öva oss på att vara i närheten av det vi är mest rädda för.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

Regissören **Semjon Aleksandrovskij** från S:t Petersburg gjorde för några år sedan en produktion vid stadsteatern i Villmanstrand. När han åkte från järnvägsstationen till teatern passerade han tre begravningsplatser.

– Jag undrade: Är det här en stad folk kommer till för att dö?

Efter föreställningen diskuterade han frågan med sina finländska teaterkolleger och fick höra att Finland hör till de europeiska länder där medianåldern stiger allra snabbast. Aleksandrovskij började grubbla över vilka följder en åldrande befolkning får för ett samhälle.

– Sedan hände något annat. Vi träffade en kompis till en av mina finska kolleger. Han hette Matti och han berättade att han inte hade kunnat komma på föreställningen för att han måste jobba. Det visade sig att han grävde gravar.

Matti Puumalainen jobbar som samlingsmästare i församlingen i Villmanstrand och han är en av dem som står på scen då Aleksandrovskij och bildkonstnären **Ksenja Peretruchina** från Moskva sätter upp föreställningen *Death at Work*.

Vi måste föra dialog

Mötet med Matti som jobbade med att gräva gravar fick Semjon Aleksandrovskij att fråga sig vad döden gör med oss.

– Döden är sällan en del av människors vardagsliv – men det finns de som jobbar med död dagligen. Vad kan de berätta för oss om det finländska samhället och hur det har förändrats?

Han träffade fler människor som möter döden i sitt arbete: prästen och författaren **Kai Sadinmaa**, skådespelaren **Sara Paavolainen** som jobbar på begravningsbyrå, kantorn **Kaisu Rahamaa**.

Föreställningen formades småningom till en berättelse om deras arbete, deras möte med den död som städas undan för oss andra. Det är de här alldeles vanliga människorna som står på scen och berättar om sina egna liv.

– Döden är inte en institution. Döden är något som händer oss alla, och vi behöver kommunicera det, föra dialog. Vi behöver någon som pratar om det med oss. Många har ingen koppling till kyrkan i sitt vanliga liv, men i döden behöver de ändå de ritualer kyrkan erbjuder. Till och med ritualer som inte är religiösa påminner ofta om religiösa ritualer.

Åldrandet bara sker i oss

Ksenja Peretruchina säger att hon är rädd för döden, liksom de flesta av oss, och just därför är ämnet så intressant.

SÅDANT SOM döljs för oss: det som händer bakom toalettdörren och det som händer när vi dör. Semjon Aleksandrovskij och Ksenja Peretruchina tror att vi behöver övning i att våga se det som sker i det fördolda.

– Döden förenar oss. Som konstnär tänker jag att det att döden binder oss samman också ökar vår empati för varandra.

Hon talar om den förväntan vi alla lever med: att vi borde klara av att prestera evig ungdom.

– Det system som försöker tvinga oss till evig ungdom är mycket aggressivt. Och det är ju inte möjligt att vara evigt ung, de här förändringarna – åldrandet – bara sker i oss. Men om du vägrar gå med i ungdomsjakten är du fel, du är en förlorare. Det är också intressant.

Mer om Yoko! Hurra!

BOOK

Nattsvart och underbart. Yokos nattbok

Författare: Annika Sandelin
Förlag: Förlaget 2018

Jag har väntat på den här boken.

Vår tioåring sa häromda-

gen: När jag blir stor tänker jag skriva böcker där det inte händer något speciellt, bara *alldeles vanliga saker*.

Han verkade se det som sin plikt, eftersom det finns en sådan brist på sådan litteratur. Därför har vi båda älskat **Annika Sandelins** bokserie om Yoko.

I *Nattsvart och underbart*

går Yoko i femman och kämpar med vardagliga saker som en lillasyster som får raseriutbrott, en farfar som börjar bli dement, en bästis som vill ha flera bästisar och utanförskapet i att höra till den halvan av klassen som inte blir bjuden på hemmafest.

Den här berättelsen sitter bara så rätt, det är pre-

cis så här vardagen är, så liten och ändå så stor att den fyller en elvaåring med sådan glädje och sorg att hon nästan exploderar.

Här finns många element, kanske lite för många, det finns inte riktigt utrymme att gå på djupet med allt. Styrkan finns i Yokos jag, hennes jagberättande, den brutala ärligheten. På ett otroligt fint sätt målar Sandelin upp bilden av en elva-tolvåring som trevar efter det jag som hon kom-

mer att bli.

Är det okej att vara anorlunda? Hur blir man sig själv när man oftast bara är osäker och rädd?

Annika Sandelin gör det med en lätthet och en humor som gör att också ett barn som inte alls är som Yoko utan kanske mest som de bråkiga pojkar som är Yokos hatobjekt (till exempel Ricke som målar en snopp med fenor på skolans gemensamma väggmålning och kallar den "pe-

nisk") kan ta den här boken till sig.

Sandelin är som säkrast i skildringen av elvaåringarnas sociala spel. Scenen där Yokos mamma hoppar in som hälsokunskapslärare och passar på att ha en lek-tion om puberteten är strålande (och givetvis oändligt pinsam, både för högläsaren och lyssnaren).

Jag rekommenderar den här boken mycket varmt för alla 9-12-åringar.

■ SOFIA TORVALDS

vi inte vill se

”Döden är vårt livs stora föreställning. Samtidigt är ämnet stängt för oss, vi kan inte tänka på det. Vi har vänner och familj, vi måste leva. Men i konsten kan vi handskas med det vi inte kan handskas med.”

vänner och familj, vi måste leva. Men i konsten kan vi handskas med det här ämnet som vi inte kan handskas med. Och det är mycket viktigt. Det är liksom en zon där vi kan vänja oss vid tanken, en trygg plats. När något sker på scen kan vi på kort tid gå igenom en process som skulle kräva mycket tid och energi i vardagslivet.

De spelar inte, de är

I mötet med finska församlingsarbetare har Semjon Aleksandrovskij glatt sig över närheten, rakheten, en kommunikation som han kallar ”horisontell i stället för vertikal”.

– Jag kommer från Ryssland. Jag är inte religiös men om jag går in i en kyrka brukar det vara en ortodox eller katolsk kyrka. Jag visste inte så mycket om den protestantiska kyrkan. Mina ögon öppnades när jag träffade de här människorna som faktiskt jobbar i den lutherska kyrkan i Finland. Jag känner att den gått mot att vara närmare människan, att verkligen finnas där människorna finns. Kommunikationen är jämlik. Jag tror att horisontella, jämlika relationer är mycket lyckligare än hierarkiska, vertikala.

När den här horisontella kommunikationen sker på en scen handlar det alltså inte om vanliga människor som spelar sig själva.

Nej, de är sig själva.

Semjon Aleksandrovskij frågar sig vad det egentligen betyder att vara professionell.

– Finns det särskilda människor som till exempel ska syssla med konst? Det är första gången jag står på scen tillsammans med människor som inte är teaterproffs, människor som är vanliga människor. Det är inte vanligt i rysk teater, jag tror det är ovanligt vid alla institutionsteatrar. Det känns magiskt att det händer nu.

Föreställningen *Death at Work* framfördes 13.11 och 14.11 under teaterfestivalen *Baltic Circle* i Helsingfors, som pågår 13–18.11. Läs mer på www.balticcircle.fi.

Bergöhistoria blev äntligen bok

BOK

Det kyrkliga livet på Bergö

Författare: Levi Österman
Utgivare: Bergö hembygdsforskare 2018

Levi Österman (1919–1998) sammanställde sin avhandling för pastoralexamen under åren 1954–1957. Han gav avhandlingen namnet *Det kyrkliga livet på Bergö*. Hans arbete kom ut i bokform i maj i år.

Boken inleds med ”Levi Östermans levnadsöde” ur sonen Björns släktkrönika *En bok om generationerna före mig*. Det är bra. Jag tror att vi är många på Bergö som inte känner till Levi Österman även om han växte upp här. Längst bak i boken finns tabeller, förteckning över prästerskap och källmaterial.

Det är en mycket gedigen och omfattande forskning som Levi Österman gjorde. Han forskade i arkiv, läste tidningar och protokoll och samlade på muntliga berättelser. Ända från tiden före mitten av 1600-talet fram till 1950 tecknar han en bild av den kyrkliga verksamheten på vår ö. Den rör vid allas våra rötter, även deras som inte är aktiva i församlingen eller hör till kyrkan.

Vi kan följa hur vår församling växer fram från att ha varit utan lokal kyrklig organisation till kapellförsamling och eget pastorat. Hur förändringens och utvecklingens vindar blåser in över kyrka, prästgård, klockargård, kyrkogård och bönhus under ofärdsår och i fredliga tider. Det är intressant och spännande för den historiskt intresserade.

De prästerliga spåren är många och jag anar att det inte var lätt alla gånger att som adjunkt eller kapellan verka i en avsides belägen och egensinnig skärgårdsförsamling. Österman skriver om det kyrkliga livets fromhet, förfall, splittring och förnyelse, men riktar också sin strålkastare mot fattigvården, undervisningen, sedligheten, levnadsvillkoren, emigrationen och de politiska stridigheterna.

Jag tror att också andra än Bergöbor har behållning av boken. Vår församling-

ar i Svenskfinland har en hel del gemensamma drag. När jag läste **Ulla-Lena Lundbergs** *Is förvånades jag över be-*

skrivningar som precis liknade sådant jag själv upplevt under min tid som församlingsanställd.

En kopia av originalet till *Det kyrkliga livet på Bergö* har hela tiden funnits i kassavalvet i prästgårdens kansli och utlånades ibland. På 1960-talet lästes den bland annat på församlingens syföreningsmöten. Det var inte det enklaste att läsa de tunna genomskinliga arken, så på 1980-talet kopierades den i några exemplar, varav ett fördes till biblioteket.

Som ”församlings- och kyrkonörd” hade jag uppskattat om Bergö kyrka funnits på pärmen. Det känns mer logiskt för mig med tanke på att kyrkan är församlingens mittpunkt. Men å andra sidan representerar Klockargården på pärmen också en del av församlingens historia. Den byggdes ju åt församlingens klockare. I Klockargården satt också Starka Prästen och Klockar-Mari och oljade in de insmuglade gevärerna innan de fördes till sina gömslen. Och det är trots allt Bergö hembygdsforskare, inte församlingen, som fått till stånd tryckningen av den värdefulla avhandlingen.

Den som är intresserad av boken kan kontakta Per-Erik Berglund, pererik.berglund@netikka.fi, eller nätbutiken www.boklund.fi.

■ IRIS SJÖBERG

BERGÖ KYRKA uppfördes i början av 1800-talet, ursprungligen som bönehus. FOTO: ARKIVBILD

Hon menar att föreställningen egentligen inte undersöker döden utan att den försöker rehabilitera människan som mänsklig varelse.

– Att dö är att vara mänsklig.

– Ja! Idag talade vi om toaletter. Det finns två saker vi gömmer i vår civilisation: toaletterna och döden. Det påverkar oss, säger Semjon Aleksandrovskij.

Döden har kommit Peretruchina och Aleksandrovskij nära under det senaste året. Fem människor de jobbat med har dött, ryska teaterikoner.

– Det har varit ett tungt år. Det var

människor som gav oss mycket, och det känns som om vi förlorat fem monument inom rysk teater. Vi har gått från begravning till begravning.

Samtidigt, säger Peretruchina, är konfrontationen med död en del av att vara vuxen.

– Och all konst talar om döden. All stor musik, stor litteratur ...

Hon gör en gest med sina händer, en gest av uppgivenhet eller kanske av att konstatera faktum.

– Döden är vårt livs stora föreställning. Samtidigt är ämnet stängt för oss, vi kan inte tänka på det. Vi har

Kom förbi och köp en bok eller två!

CAFÉ ANKARET

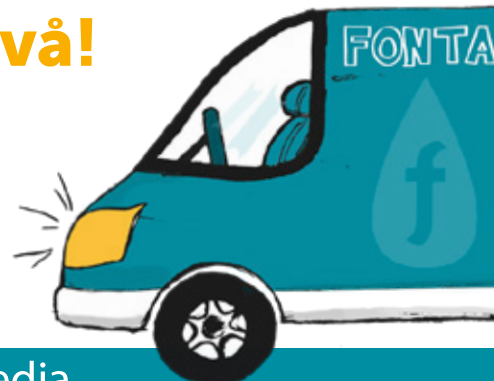
söndag 18.11 kl. 11–15, Runebergsgatan 24, Borgå.
Pop up-bokhandel under valdagen.

HÖGBERGSGÅRDEN

söndag 18.11 kl. 11–15, Högbergsgatan 10, Helsingfors.
Pop up-bokhandel under valdagen.

S:T JACOBS KYRKA

torsdag 29.11 kl. 13–18, Kvarnbergsbrinken 1, Helsingfors.
Bokförsäljning, körövning och kaffe till eftisföräldrar.

SÖNDAG. Varje vecka öppnar de sitt hem för studerande. Målet är att så en kärlek till kyrkan hos dem som ska tjäna den i framtiden. Samtidigt förenar söndagslunchen också människor som inte skulle fra gudstjänst tillsammans.

Äter, tror och hoppas tillsammans

TEXT OCH FOTO: EMELIE WIKBLAD

Utgångsmusiken har tonat ut. Mässan i Åbo domkyrka är över och en grupp studerande står och samtalar över kaffe i pappersmuggar. Det är söndag eftermiddag. När kaffet är uppdrucket går någon hem för att plugga inför den kommande veckan, medan de övriga promenerar längs åstranden hem till **Emma Audas** och **Patrik Hagman**, där det bjuds på kikärtsgröta och kanelbullar.

– En av de viktigaste sakerna man kan lära sig om man ska jobba i kyrkan är att gå i gudstjänst, säger Emma Audas som vid sidan av sin forskning jobbar som studentkaplan. Och som med allt annat handlar det om gemenskap och att känna att någon märker om man är på plats eller inte.

Ur den tanken föddes högmässoluncherna. Om en studerande går till kyrkan på söndag vet de att där finns någon de känner.

Framme vid lägenheten sluter några som inte besökt dagens mässa upp. Majoriteten i lunchgemenskapen studerar

teologi, någon är socionom med kyrklig inriktning. Vänner är också välkomna. Några extra pallar plockas fram och så ryms alla kring matsalsbordet. Vårdarna varnar för att de provat ett nytt recept, men det hindrar ingen från att sleva åt sig en riklig portion ur den stora grytan.

Under lunchen rör sig bordsdiskussionerna kring dagens mässa och det kommande församlingsvalet.

När tallrikarna är tömda samlar några ihop disken, någon annan ställer fram muggar och sätter på kaffet, en tredje letar fram käril för att ta tillvara matresterna. Kanelbullarna får beröm, diskussionen går vidare till andra ämnen. Nästa söndag är det de studerandes gudstjänstgrupp som ordnar mässan i Åbo domkyrka. Efter kaffet samlas kören i

vardagsrummet för att öva in en sång.

Att leva med kyrkan

– Lunchernas ursprungliga tanke var att få folk att gå i gudstjänsten. Sen tror vi att det händer mycket viktigt här också, säger Emma Audas.

Hon tycker det är viktigt att den som ska jobba i kyrkan också tar hand om den kyrkliga sidan under studietiden. Att gå i gudstjänsten balanserar också upp de teoretiska kunskaperna.

– Många kommer från ett ungdomsarbete där man inte lärt sig gudstjänsten ännu. Det är inte självklart att man går i domkyrkan klockan tolv på söndag fast man tänkt bli präst. Jag tänker ändå att man behöver känna den kyrka man ska jobba för. Bästa sättet att känna den

PÅ VÄG från domkyrkan talar Emma Audas med studenterna om hur mässan ska se ut nästa söndag, när deras gudstjänstgrupp ordnar den.

är att nöta in den, att leva med den under lång tid. Jag brukar säga att jag tror att det är jättetungt att jobba i kyrkan om man inte älskar den. Det är en kärlek som inte kan bygga på vad som tilltalar mig just nu, det är en djup kärlek som bara kommer av tid, säger Audas.

En vanligt söndag har de mellan sex och sexton lunchgäster i den rymliga lägenheten som ligger en kort promenad från kyrkan. Audas och Hagman har valt sitt hem med ambitionen att kunna bjuda in människor.

– Det blir ju en livsstil på något sätt. Jag är anställd som studentkaplan några timmar i veckan men, ja ...

Emma Audas uppgift är att finnas till för dem som studerar till kyrkliga yrken. Uppgiften sköttes tidigare av någon av prästerna i Åbo svenska församling, då i mindre skala.

Förutom luncherna varje söndag ordnas också annan verksamhet: samtals- tillfällen och grupper, besök av stiftets biskop och ärkebiskopen, en årlig retreat. Studerande kommer också till henne och vill prata bland annat om sin framtid.

I praktiken är det inte helt enkelt att

”Jag tror att det är jättetungt att jobba i kyrkan om man inte älskar den.”

Emma Audas

säga hur många som studerar med sikte på att jobba i kyrkan. Det kan vara en känslig fråga, både på ett personligt och teologiskt plan, berättar Audas.

– Vissa kan tycka att prästrollen känns så stor och övermäktig, om de inte tar ordet i sin mun ännu får de vara i fred med sin egen mognad. För egen del så tog det några år från att jag första gången tänkte att jag ska bli präst tills jag sa det högt. Jag kände att den dagen jag säger det kommer vissa av mina studiekompisar inte att kunna acceptera mig lika mycket.

Någon kommer från en bakgrund där kritiken mot den lutherska kyrkan är stark och frågan blir om man kan tjäna en kyrka som inte är sådan man skulle vilja att den var.

– Mitt svar på det är ju att det är det enda man kan göra. Kyrkan kommer aldrig att vara tillräckligt det jag skulle vilja att den är. Kan man inte tjäna en kyrka som är bristfällig tjänar man bara sig själv.

I år var det ganska få som sökte in till teologin och ingen av dem som började hade bakgrund i ungdomsarbe-

DISKEN ÄR undanplockad, kaffekokaren puttrar och kanelbullarna står på bordet. Söndagseftermiddagen tillbringas i avslappnad gemenskap.

tet i någon av stiftets församlingar. På grund av det här gjordes en undersökning bland studenterna.

– Det visade att folk är jättenöjda med studierna, men att väldigt få blir uppmuntrade i sina församlingar att studera teologi.

Hon funderar på vad det kan bero på: Känner man i församlingarna att det är en för stor sak att uppmuntra till? Känner präster att de inte har kontakt med ungdomarna? Eller finns det en bristande framtidstro? Hon hoppas åtminstone att gamla fördomar mot teologin, som att man tappar sin tro här, inte finns kvar.

– Att man blir mer nyanserad, får en bredare bild och förstår att saker är större än i ens egen hemförsamling – det måste man lära sig om man ska bli en bra präst eller en vuxen människa överhuvudtaget.

Arbete som behöver ha mening

En del studenter har placerat sig i sof-fan, medan några blivit sittande i köket där de diskuterar ojämlikhet, etiska livsval och att vara en förebild.

Ett framtida jobb i kyrkan är något

som manar till eftertanke, det märks när man talar med de studerande. **Sofia Liljeström** och **Benjamin Häggblom** studerar båda teologi och kommer bli behöriga som präster. Häggblom ser fram emot att jobba som präst när han blir färdig om några år, medan Liljeström som tar examen under läsåret inte vet om hon kommer att jobba som präst inom den närmaste framtiden.

Emma Olander studerar teologi med sikte på att bli lärare i religion och psykologi, men utesluter inte att jobba i kyrkan. – Jag vet inte om jag är färdig att jobba i en församling just nu, men om jag får ett kall till det tänker jag inte heller tacka nej. Jag tror det är något man behöver känna ”det här är det jag ska göra”. Jag har alltid upplevt ett kall att vara lärare, men en präst kan också vara en lärare och undervisa i sin församling.

Församlingsarbetet som ett kall är en syn hon delar med **Matilda Enlund**, som studerar till socionom med diakonbehörighet.

– Jag vet inte vad jag kommer att jobba med när jag blir stor. Fast jag valt diakoni vill jag ännu se mer av vad man som socionom kan jobba med.

Hon valde studierna för att hon vill jobba med människor och på olika sätt hjälpa och stöda dem. Att välja en inriktning inom kyrkan kändes naturligt, ett sätt att kunna ha tron som utgångspunkt och stöd i arbetet.

Sofia Liljeström hade från början tänkt teologin som ett mellanår medan hon sökte in till utbildningar i konst, musik och teater. Så kom hon in och tyckte allt mer om studierna, även om de inte ersatt drömmen om att jobba med konst-ämnen.

– Sen när jag blir stor vill jag bli en sjungande, dansande, målade, teaterspelande präst.

– Jag hade aldrig tänkt studera teologi, erkänner Benjamin Häggblom och får ett ”Va?” som reaktion från de andra.

Han skulle bli psykolog, tills han under ett läger upplevde ett tilltal: en präst kunde också vara ung!

– Så jag slopade idén om psykologi och sökte in bara till teologin. Längtan växte fram hela tiden och växer fortfarande. Jag är väldigt glad att jag är här och ser fram emot att få jobba i kyrkan.

Tycker ni studierna förbereder er för att jobba i kyrkan?

– Jag började jobba i församling, som ungdomsledare, ganska tidigt. I det skedet tyckte jag inte att mina teologiska studier motsvarade mitt jobb överhuvudtaget, och jag var tidvis väldigt besviken över hur lite studierna gav mig, berättar Liljeström.

Då var det den praktiska erfarenheten – att få sitta uppe sent och diskutera existentiella frågor med ungdomar – som fick henne att fortsätta. Nu kan hon se att också det teoretiska, som i början var svårt att relatera till, har gett otroligt mycket.

Häggblom och Olander håller med om att de akademiska studierna kan bli väldigt teoretiska. Det behövs också diskussioner i kafferummet, med äldre studerande, med lärare.

Samtidigt märker Olander, som intet tidigare varit församlingsaktiv, att den teologiska kunskapen i kombination med hennes pedagogiska studier varit till stor

nytta när hon sommarjobbade i församling och undervisat konfirmander.

– Jag tror att praktiken ger mycket, och att jobba i församling på somrarna. Då får man inblicken: Vad är församlingsarbete och vad gör en präst på riktigt? säger Häggblom.

Matilda Enlund noterar den stora skillnaden till sin diakonutbildning, där betoningen ligger på att se och bemöta människan.

– Den biten har en diakon jättestor nytta av i arbetet. Den teologiska biten har jag kanske lite motstridiga tankar om. Visst ingår den till en del, men man kanske inte får en så bred teologisk grund för att verkligen kunna gå in i djupa diskussioner med människor.

Vad ger den här söndagsgemenskapen er?

– Framför allt upplever jag att det här är en äkta gudstjänstgemenskap, säger Benjamin Häggblom. Man går i gudstjänsten tillsammans, bjuder hem folk till sig och får äta och fira söndagen tillsammans.

Både han och Sofia Liljeström säger att det är något de tänker ta med sig när de går vidare från Åbo.

– Med en sådan här tradition, en sådan rutin, får söndagen en annan plats i ens liv. Alla som har söndag kommer med; vissa har hunnit vara i mässan, andra har inte. Man kan komma med hit, sitta och vara i gemenskap, i en enhet. Det känns som en väldigt enkel handling som handlar om något väldigt stort, säger Liljeström.

DAGEN AVSLUTAS

med att alla får dela sina böneämnen för veckan – sedan firar de vesper tillsammans.

– Det har gett mig ett ställe där det är okej att säga: Jag förstod inte det här i högmässan, vad är det här? säger Emma Olander. Plus att det ger mig en orsak att gå till högmässan, att gå till kyrkan blir en social grej.

Matilda Enlund tänker att det också stöder yrkesidentiteten att få dela frågor och funderingar. För henne påminner det om familjens söndagsmiddag och gemenskap, något hon saknat som studerande.

– Sen är det jättefint att det kan för ena kristna bröder och systrar fast man går till olika församlingar, att man här kan samlas som en familj och bara vara. Det finns en enhet i Kristus ändå, fast man kanske har vissa meningskiljaktigheter.

Be tillsammans ger hopp för kyrkan

När klockan närmar sig fem beger en del av de studerande sig hemåt. De som stannat kvar sätter sig i soffan, går igenom vad var och en funderar på inför den nya veckan och vilka böneämnen de bär på. Därefter sätter sig alla på en bönepall eller på golvet framför ikonbordet för att fira vesper.

Det här ser Audas som en av de mest värdefulla stunderna. Gemenskapen kring luncherna samlar människor från olika bakgrund och olika teologiska traditioner.

– Det finns människor som möts här som aldrig skulle fira gudstjänst på samma ställe, de skulle absolut inte känna sig hemma i varandras sammanhang. Därför har det varit så viktigt för oss att alltid avsluta med bön. Det är något jätteväckert med att människor som inte firar gudstjänst tillsammans ändå kan be för varandras böneämnen här. Ibland känns det som att det är något av det viktigaste jag gör i det här jobbet. De stunderna ser jag ett hopp lysa för hela kyrkan.

”Med en sådan här tradition, en sådan rutin, får söndagen en annan plats i ens liv.”

Sofia Liljeström

UR EVANGELIET

”Dagen och timmen känner ingen, inte ens himlens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.”

Läs mera i Matt. 24:36–44

OM HELGEN

Nya himlar och en ny jord

Uppbrottets söndag är kyrkoårets nästsista. Den handlar om det andliga vakandet, om väntan på Kristi återkomst. Lätt blir vi alltför hemmastadda i denna värld och glömmar bort att vi inte är varaktiga här på jorden. Att vaka innebär inte en tärande oro för det kommande, utan en trygg förlitan på att Gud fullbordar det goda verk som han har påbörjat i oss. Enligt Guds löfte väntar oss nya himlar och en ny jord.

RUNT KNUTEN

”Pysselcafé för Nordkorea.”

Lördag 17.11 kl.14, Korsnäs församlingshem.

LUST ATT VARA MITT I SMÖRÖGAT - NÄR ER FÖRSAMLING HAR NÅGOT EXTRA PÅ GÅNG?

Platsen i högerkrysset ger annonsören synlighet i hela landet, fri utformning och fyrfärg i storlek 81 x 55 mm för bara 150 euro inklusive moms!

Bland alla Smörögats annonsörer under ett år lottar vi dessutom ut ett gratis Smöröga att använda under följande år. Platsen är unik i varje nummer, så först till kvarn vinner!

Gäller endast församlings- och kyrkligt relaterade annonser!

2 X 55 / PRIS 150 €

INSIDAN

för tiden 16–22.11

Ansvarig redaktör kyrkliga annonser:
Emelie Wikblad,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN MATS LINDGÅRD

FOTO: BEATRICE REINHOLM–SAARINEN

Var förberedd!

DET HÄNDER varje höst. Då den första snön kommer är många av oss oförberedda. Trots att vi vet att det i något skede börjar snöa. Ändå har vi inte förberett oss genom att byta till vinterdäck på bilen.

Veckans bibeltexter handlar om att vara förberedd. Förberedd inför Jesu ankomst. Men hur förbereder man sig för något så extraordinärt? Vad är det Jesus vill varna oss för, och vad vill han uppmuntra oss till?

JAG TROR att Jesus vill varna oss för likgiltighet inför hans krav och löften. Guds krav möter oss genom våra medmänniskor som behöver vårt stöd. Om vi blir likgiltigt inställda till vår nästa innebär det samtidigt att vi förhåller oss likgiltigt till det som Gud förväntar sig av oss. Men likgiltigheten kan också gälla Guds löften. Då vi glömmar löfena

om förlåtelse och framtidshopp, om närvaro och mening.

Då vi lyssnar till Guds krav som möter oss i vår medmänniskas behov och samtidigt förtröstar på Guds löften om förlåtelse och framtidshopp är vi förberedda inför hans ankomst.

TROTS ATT kyrkoårets nästsista söndag har en allvarlig grundton är budskapet ändå i första hand mycket positivt. Att få möta Kristus är något att glädja sig över, inte något att vara rädd för. Därför är den liturgiska färgen på Uppbrottets söndag inte svart, dödens och sorgens färg. Inte ens violett, färgen för självprövning och lidande. Den liturgiska färgen för kyrkoårets nästsista söndag är grön. Livets färg.

MATS LINDGÅRD

Mats Lindgård arbetar som kyrkoherde i Borgå svenska domkyrkoförsamling.

I dag tänker han med tacksamhet på alla dem som har jobbat hårt med arrangemangen kring församlingsvalet – både lekmän och anställda.

Hans tips: Nu på söndag är den sista dagen då du kan rösta i församlingsvalet. Utnyttja din möjlighet att påverka!

#bönetwitter

”Herre, hjälp mig att lyssna till dina krav som möter mig i mina medmänniskors behov, och att li-ta på dina löften om förlåtelse och framtidshopp.”

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter
Veckans tweet är skriven av Mats Lindgård.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
Ps. 94:8–15

ANDRA LÄSNINGEN
1 Tess. 5:2–11

EVANGELIUM
Matt. 24:36–44

Uppbrottets söndag.
Temat är Vaka!

PSALMFÖRSLAG

567: 1–5, 571, 859, 142.

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

I KLARSPRÅK

I församlingsvalet väljs de personer som fattar besluten i din församlingen de närmaste fyra åren.

Kyrkofullmäktige heter det högsta beslutande organet i en enskild församling. En församling kan också höra till en **kyrklig samfällighet** med två eller flera församlingar. Då röstar församlingsborna fram både ett **församlingsråd**, som leder verksamheten i den egna församlingen, och medlemmar till **gemensamma kyrkofullmäktige**, som fattar de beslut som rör hela samfälligheten.

ÅBOLANDS PROSTERI

■ VÄSTÅBOLAND

Pargas församlingsdistrikt:
Sö 18.11 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Lidén, Ollila.

– kl. 11–20: Församlingsval i Pargas församlingshem, röstning för Pargas röstningsområde.

On 14.11 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyrka, Backström, Lehtonen.

Nagu kapellförsamling:

Sö 18.11 kl. 10: Högmässa i Nagu kyrka, tvåspråkig, Kjell Granström, Eeva Granström. OBS tiden! Kyrkkaffe i kyrkan.

– kl. 11–20: Församlingsval i Nagu kyrka, röstning för Nagu-Korpo röstningsområde.

Korpo kapellförsamling:

Sö 18.11: Ingen gudstjänst i Korpo kyrka, valdagsgudstjänsten firas i Nagu kyrka.

Houtskär kapellförsamling:

Sö 18.11 kl. 10: Högmässa i Houtskär kyrka, Williams, Meriluoto, Ollila.

– kl. 11–20: Församlingsval i Houtskär kyrka, röstning för Houtskär-Iniö röstningsområde.

Iniö kapellförsamling:

Lö 17.11 kl. 15: Gudstjänst med nattvard i Aftonro, Meriluoto, Grandell.

Sö 18.11: Ingen gudstjänst i Iniö kyrka, valdagsgudstjänsten firas i Houtskär kyrka. Möjlighet till bättnax från Iniö.

■ ÅBO

lö 17.11 kl 19: Musikgudstjänst ”I Guds vind”, Henrikskyrkan. Åbolands svenska kyrkosångskrets’ körsångare framför Pekka Simojoki I Guds vind i form av musikgudstjänst. Kretskören dirigeras av kretsdirigent Marjo Danielsson och Peter Södergård. Johan Mullo medverkar med textläsning.

sö 18.11:

– kl 10: Predikogudstjänst, Aurelia. John Vikström (pred), Bäck (lit), Danielsson. Gudstjänstgrupp ettan medverkar. Kyrkkaffe.

– kl 11–20: Församlingsval, Aurelia. Vallokal för Åbo svenska församlings medlemmar.

ti 20.11 kl 18: Tyst meditation, Aurelia

ons 21.11:

– kl 10–12: Familjecafé. Papinholma förs.hem

– kl 12: Frukostklubben, Restaurang Bassi (Västra Strandg. 9) Carola Bryggman ”Utmaningar inom yrkesutbildningen”

– kl 13–15: Café Orchidé, Aurelia. Tage Kurtén ”Att skriva deckare – något för en teolog?”

– kl 13.30–15.30: Barnhålan, Aurelia

– kl 15.30–18.30: Ungdomshålan, Aurelia

to 22.11:

– kl 9.30–12: Familjecafé, Aurelia

ÅLANDS PROSTERI

■ HAMMARLAND

Söndag 18 november kl. 12.00: Gudstjänst Mårten Andersson

■ JOMALA

Fr 16.11 kl.18.30: Musikal i Pappa Panov E-H Hansen, F Erlandsson, S Ång, A Karlsson, J Boholm-Saarinen

Sö 18.11 kl.11.00: Högmässa S Ång, P Blumenthal, F Erlandsson, J Boholm-Saarinen

■ MARIEHAMN

Sö 18.11 kl. 11.00 Gospelmässa i S:t Görans kyrka, Good News medverkar. Kyrkkaffe.

Sö 18.11 kl. 11–20: Församlingsval i församlingshemmet.

TO 22.11 kl. 11.30: Lunchmässa i S:t Görans kyrka.

TO 22.11 kl. 12.00: Sopplunch i församlingshemmet.

Kyrktaxi: mot beställning, tfn 018-19500

■ SUND-VÅRDÖ

Fredag 16.11 kl. 12.30: Lunch i Vårdö församlingshem. Anmälan till pastorskansliet, tfn 018 43930, e-post sund-vardo@evl.fi, senast onsdag 14.11 kl. 14.00.

Söndag 18.11 kl. 11.00: Gudstjänst i Sunds kyrka. Outi Laukkanen, Marina Saprónova. Kyrkkaffe i kyrkan efteråt.

<http://sund-vardoforsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI

■ KORSNÄS

Fr 16.11 kl 18.00: Kara- Kvin-nosamling i församlingshemmet, gäst Vivan Vesterback med temat ”på äldre dar”.

Lö 17.11 kl 14.00: Pysselcafé för Nordkorea i församlingshemmet.

Sö 18.11: Högmässa. Heikkilä, Granholm.

Sö 18.11 kl 12.00 – 14.00: Soppdag till förmån för missionen i församlingshemmet. Flera olika soppor + efterrätt och kaffe.

Vuxen 10€, barn 5€.

Ti 20.11 kl 13.00: Bönegruppen i församlingshemmets barn- och ungdomsrum.

■ KRISTINESTAD

kristinestadssvenskaforsamling.fi

FR 16.11. kl. 19: Pärilbandsamling för kvinnor i Lappfjärds kyrksal. Musikdrama Maria från Betanien.

Eliisa Risku-Åberg. Kl. 21 Nattvardsmässa Gunilla Teir. Anmälan till Erica Norrback 0405277611.

LÖ 17.11. kl. 18: Bibelsamtal i Lfd församlingshem. Juhani Martikainen drar studiet.

SÖ 18.11. kl. 10: Gudstjänst i Lfd kyrka. Norrback, Martikainen, Tom Bergman, flöjt. Efter gudstjänsten möjlighet att rösta i församlingsvalet. Valet sker i kyrkans sakristia mellan kl. 11 och 20.

SÖ 18.11. kl. 18: Aftonmusik i Kristinestads kyrka, blockflöjt, cembalo, orgel, psalmsång. A K Martikainen, Nilsson, J Martikainen.

ON 21.11. kl. 8.45: Morgonbön i Krs kyrka. Norrback.

TO 22.11. kl. 11.30: Pensionärs-samling i Sby kyrka. Erika Norrback, Siv Hellman, Markus Engström. Lotteri ordnas. Transport, 0400-763325.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 16.11 Philip Hällund, Kökar **Må** 19.11 Sissi Uunila, Mariehamn **Ti** 20.11 Tommy Nyman, Pedersöre **Ons** 21.11 Markus Linde, Sundom **To** 22.11 Fredrik Martin, Ekenäs.

VEGA

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 16.11 Inger Sjöberg, Esbo **Lö** 17.11 18.03 Ett ord inför helgen **Sö** 18.11 Vaka. Textläsare: Alice Brandt och Benjamin Häggblom. **Må** 19.11 Heidi Jäntti, Sibbo **Ti** 20.11 Maria Sten, Helsingfors **Ons** 21.11 Kaikka Växby, Vanda **To** 22.11 Mikael Sundkvist, Vanda.

VEGA

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 18.11 PULS-gudstjänst med Petrus församling i Helsingfors. Predikant: Daniel Björk. Mötesledare: Bianca Holmberg. Sång: Petrus lov-sång. Gudstjänsten sänds också i Yle Fem kl. 12.00.

VEGA

TV HIMLALIV

Satanist i november, kristen i maj

När **Fredrik Westblom** provade på satanismen var han själv guden, den han skulle lära sig att upphöja. En stor kontrast till den rädsla och otrygghet han känt de senaste åren. Det var också meningen att projektet ”tolv religioner på ett år” skulle förändra honom från grunden. På Arenan, sänds i Yle Fem 19.11 kl. 18.30, repris 20.11 kl. 10.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi
Församlingsval 18.11: kl. 11–20 i Närpes kyrka. Välkomna!
Närpes
Lö 17.11 kl 18: Aftonmusik i S:ta Maria, Seeli Toivio cello, S.Lindén piano o orgel.
Lö 17.11 kl 18: Missionssamling på Luthergården, Mona o Alf Wallin, Övermark Gospel, Rosengård.
Sö 18.11 kl 10: Obs tiden! Gemensam gudstjänst Ingvesgård pred., Jakobsson lit., S.Lindén, Laudate. Valkaffe för missionen. Församlingsval i kyrkan efter gudstjänst kl. 11.00–20.00. Skjuts ordnas från Pörtom kyrka kl. 9.00 och Övermark kyrka kl. 9.20, retur ca 11.45 efter förrättat val.
To 22.11 kl 13: Dagssamling i Böle bystuga, Lövdahl, Wikström.
Övermark
Fr 16.11 kl 18.30: Karasamling i förs.hemmet, Blomberg.
Sö 18.11 kl 14: Missionssamling i luth. bönehuset, Kristian o Chamilla Sjöbacka, Alf o Mona Wallin, Familjekören.
Pörtom
To 15.11 kl 13: Pensionärssamling i förs.hemmet. Gäst: Göran Stenlund, Seniorkören, Blomberg, G.Lindén.
Fr 16.11 kl 18: Cafékäll för kvinnor i förs.hemmet, Emma Lill–Their, Carling.
On 21.11 kl 13: Karasamling i förs.hemmet, Blomberg.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Fr 16.11 kl. 20: Ungdomskväll i församlingshemmet.
Sö 18.11 kl. 14: Högmässa, Englund, Brunell.
Må 19.11 kl. 10: Familjeklubben i församlingshemmet.
Ti 20.11 kl. 13: Missionssyfoören i församlingshemmet.
On 21.11 kl. 18: Kyrkokören övar i församlingshemmet.
Församlingspastor Cay–Håkan Englund är på semester: 19–27.11. Vikarie är kyrkoherde Mats Björklund.

KORSHOLM

Sö 18.11:
kl 10 Gudstjänst: i Korsholms kyrka o kyrkkaffe, Berg, Westerlund samt Musikskolans elever.
kl 11–20 Församlingsval: i kyrkan.
Må 19.11:
kl 13 Missionssyfoöreningen: i Smedsby församl.gård.
On 21.11:
kl 13 Karaträffen: i Smedsby församl.gård. Vad innebär frälsning, Rune Fant.
Ti 27.11:
kl 13 Träff för frivilliga som vill hjälpa till med julutdelningen åt äldre: i Smedsby församl.gård ingång D. Planering av hembesök för alla församl.medlemmar över 90 år. Mer info av diakonin.
KVEVLAX
Sö 18.11 kl. 10: Gudstjänst, Rune Lindblom, Rodney Andrén. Församlingsvalet från kl. 11.00 i Församlingshemmet!
Ti 20.11: Kansliet stängt!
Ons 21.11 kl. 10: Föräldra–barngruppen i Stallet.
Ons 21.11 kl. 17.30: Kvällssyfoöreningen i Drängstugan.
To 22.11 kl. 10: Mammalådstillverkning i Prästgården
To 22.11 kl. 18: Knattemusik i Stallet.

To 22.11 kl. 18: Barnkören i Församlingshemmet.

MALAX

Sö 18.11 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Norrback, Rainer Holmgård. Kyrkkaffe och Församlingsval kl 11–20 i KH.
Må 19.11 kl. 10: Karacafé i KH. Arr. Äldrerådet och Folkhälsan i Malax.
On 21.11 kl. 19: Amici i KH.

PETALAX

Tackfest i Nyby bönehus: fr 16.11.2018 kl. 14. Leif Erikson, Tomas Klemets, Göran Stenlund. Sång av Gerbykvartetten. Paus med servering.
Gudstjänst: sö 18.11 kl. 10 (OBS tiden!) Björklund, Brunell. Kyrkkaffe i församlingshemmet efter gudstjänsten.
Röstning i församlingsvalet: sö 18.11 kl. 11–20 i församlingshemmet.
Andakt: to 22.11 kl. 13 i Westerhemmet modul A. Kl. 14 i Pensionärshemmet samlingssal.

REPLIT

To 15.11 kl. 18.30–20.30: Gemenskapskväll i FH för alla åldrar. Program med barnkören och familjen Wargh.
Fre 16.11 kl. 19–21: Ungdomssamling i FH. Tortilla, program, andakt. Kronqvist, Brunell.
Sö 18.11 kl. 10: Gudstjänst för alla åldrar i Replot församlingshem. Brunell, Vidjeskog. Därefter församlingsval kl. 11–20. KOM!
RÖSTA! Kaffe, korv från grillen, lektugan öppen, pyssel, lek, försäljning av psalmböcker. Önska din favoritpsalm kl. 14–14.30. Konfirmandernas föräldrasamling kl. 15.
Ons 21.11 kl. 13: Mathörna i BG. Gäst: Guy Kronqvist. Anmäl för mat (10 €/pers) senast må 19.11, Lähdesmäki/Nystrand.

SOLF

Församlingsveckoslut 17–18.11
Kvinnofrukost: lö kl 9–11. ”Vad är viktigt i livet och vardagen?”, Pia Norrback–Kackur. 6 eur. Anm. senast to kl 12 till pastorskansliet 06–344 0026 eller khden 044–344 0218.
Samtalscafé kring missionen: lö kl 19 i Prästgården. Tor–Erik Store. (i samarbete med KU Solf–Sundom.)
Högmässa: sö kl 11. Håkan Granberg predikar. Audas–Willman, Mitts. Vid kyrkkaffet berättar Håkan och Judy Granberg om sitt arbete i Kina och Hongkong. Diabilder.
Pensionärsträff: on kl 13. Reseskildringar från Transsibiriska järnvägen, Henrik Fägelbärj.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN
Missionslunch: lö 17.11 kl 11.30–13.30 i stora förs.salen, Skolhusg. 28. Köttfärslimpa, potatismos, svampsås, sallad, chokladkräm, kaffe/te. 8€/4€. Barn under 4 år gratis.
Tvåspråkig gudstjänst: sö kl 10 Forslund, Lehtineva, Andersson, Ristolainen. Församlingsvalet efter gudstjänsten kl 11–20.
Morgonbön: to 22.11 kl 9 Lundström, Andersson.
BRÄNDÖ KYRKA
Sunday Service: at 1 pm Keinänen, Paimen.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Stilla mässa: sö kl 18 Berit Kurtén, Gudrun o Börje Särs, Lundström.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Fre 16.11 kl. 15: Pensionärssångarna i Essehemmet, Ravall.
Lö 17.11 kl. 18: ”Hur kan jag hjälpa?” Möte i Ytteresse bönehus. Bengt Forsblom berättar om barnen i St Petersburg.
Sö 18.11 kl. 10: Gudstjänst i församlingshemmet, Granlund, Ravall, ungdomskören, textläsare Bengt Forsblom. Kyrkkaffe.
– **kl. 11–20:** Församlingsval i församlingshemmet.
– **kl. 14:** Sammankomst i Punsar bönehus.
On 21.11 kl. 12: Lunch för dagliga, Mona och Bengt Häggblom om missionsarbetet i Senegal. Anmälan senast fre 16.11 till 0403100458.

JAKOBSTAD

Fr 16.11 kl. 19.00: In da house i Församlingscentrets ungd.utr., Wikblad, Nylund–Wentus.
Lö 17.11 kl. 17.00: Tvåspråkig sammankomst i Bonäs församlingsstuga, Mikko Uljas, Jukka Paananen. Arr.: Rauhan Yhdistys r.y.
Sö 18.11 kl. 10.30: Söndagsskola med små och stora i Församlingscentret. Lunch.
Sö 18.11 kl. 11.00–20.00: Församlingsvalet 2018 i Församlingscentret.
Sö 18.11 kl. 12.00: Gudstjänst i Församlingscentret, Åstrand, Wester. OBS! Platsen.
Sö 18.11 kl. 15.00: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Sture Wargh. Efteråt kaffeservering.
Sö 18.11 kl. 17.00: Lovsång, förbön och nattvard. Krokfors, Kristian Östman.
Må 19.11 kl. 17.00: Tehuset i Församlingscentrets ungd.utr.
Ti 20.11 kl. 11.00: Jakobstads kyrka öppen för bön och samtal.
Ti 20.11 kl. 13.00: Tisdagssamling på Station I, Albert Häggblom.
To 20.11 kl. 18.00: Förbön och samtal i Församlingscentret, Kenet Marus, Ralf Salo.
To 20.11 kl. 19.00: Vardagspaus – för kvinnor i Bonäs prästgård, Englund.

KRONOBY

Musik–café Lyktan filmkväll: lö 17.11 kl 20.00
Kyrkosångkretsens konsert: lö 17.11 kl 19.00 i Nedervetil kyrka
Gudstjänst: sö 18.11 kl 10.00 i kyrkan. Wallis, Ellfolk–Lasen
Församlingsval: sö 18.11 kl 11.00–20.00 i fh.
Seniorcafé: må 19.11 kl 9.00 i lilla salen. Gäst Hans–Erik Lindgren.

LARSMO

Sö 18.11 kl. 10 Högmässa: Jan–Gustav Björk, Wiklund. Sång Matilda Åkerlund och Linnea Gran–kulla. Kyrkvärd: Furuholmen.
To 22.11 kl. 11–13 Sopplunch: i Holm bönehus.
– **kl. 14 Nattvard vid Sandlunden:** Björk, Forsman.

NEDERVETIL

To 15.11 kl.14.15: Andakt i Terjärv Vårdcenter, Smedjebacka, Dalhem.
Lö 17.11 kl. 19.00: Kyrkosångfest med prosteriets kyrkokörer i kyrkan.
Sö 18.11 kl. 10.00: Gudstjänst, Store, Smedjebacka.
Fr 23.11 kl. 13.00: Andakt med nattvard i pensionärshemmet, Store, Smedjebacka.

Fr 23.11 kl. 19.00: 4 G café i Gillesstugan, Mikael Svarvar och Söderbacka–Matikainen duo.
Lö 24.11 kl. 11–13: Gröt&Bröd, försäljning av gröt, bröd och bakverk i fh, till förmån för missionen.
Sö 25.11 kl. 18.00: Gemenskapskväll i fh, Tuula Vilo talar om bönen, KU:s projektkör. Projekt–kören övar kl. 17.30.
Intresserade av att medverka i årets julbön: kontakta Bodil Dalhem tel: 040 868 6913.

NYKARLEBY CENTRUM

KU:s höstmöte 16–18.11
Fr 16.11 kl 20 Droppen: fh, ungdomsmöte, Jakob Backlund m.fl.
Lö 17.11 kl 16 Bibelstudium: fh, Lars Olov Erikson
– **kl 17.30 Middag**
– **kl 18.30 Kvällsmöte:** fh, Lars Olov Eriksson, Paletten, Linda Andtbacka, husband, BarnOas, barnprogram
Sö 18.11 kl 10 Högmässa: kyrkan, Edman, predikan av Lars Olov Erikson, Ringwall, KU:s blåsorkester, kyrkkaffe
Må 19.11 kl 18 Missionsafton: Kristian Sjöbacka
Ti 20.11 kl 13 Missionsträffen: fh, för män
– **kl 13 Besökstjänsten:** HVC
Må 26.11 kl 18 Missionsförsäljning: fh, julgröt från kl 16 frivillig avgift
MUNSALA
Fr 16.11 Fredagslunch: Obs! in–ställs pga för få anmälningar.
Sö 18.11 kl 12 Högmässa: kyrkan, Östman
JEPPÖ
Sö 18.11 kl 10 Högmässa: kyrkan, Östman, Lönnqvist, Britt–Marie&Gun–Helen
To 22.11 kl 13 Missionssymöte: bönehuset, Hans Sandberg
Lö 24.11 kl 10–14 Källans försäljningsdag: pens.hemmets matsal

PEDERSÖRE

www.pedersoreforsamling.fi
Fr 16.11 kl 14: Andakt i Pedersheim, Eklund, Östman
Lö 17.11 kl 9.30: Kvinnofrukost i Kyrkhemmet i Bennäs, gäst Christine Heikkilä
Sö 18.11 kl 10: Högmässa med nattvard i kyrkan, lit. Österbacka, pred. Häggblom, Östman, Stråkquartetten, textläsare Gurli Sjöberg, dörrvärd Skutnabba, efteråt kyrkkaffe i Pelargängen
Sö 18.11 Församlingsvalets röstning enligt följande: kl 11–12 Pedersöre kyrka, kl 13–15 Källby församlingssal, kl 15.30–17.30 Kyrkhemmet i Bennäs, kl 18–20 Leppax bykyrka
Sö 18.11 kl 15: Sammankomst i Flynängens bönehus, Rune Östman, tolkning
Sö 18.11 kl 18: Sammankomst i Kyrkostrands församlingshem
Må 19.11 kl 19: Forsbykören övar i bykyrka, Henrik Östman (övriga övningar 29.11 och 7.12)
Ti 20.11 kl 13: Symöte i Lövä hos Elisabet, Eklund

PURMO

Fr 16.11 kl. 18.30: Ungdomssamling i Lyjo, Kanckos.
Sö 18.11 kl. 10: Gudstjänst för stora och små i kyrkhemmet, Portin, Johansson.
Må 19.11 kl. 19.30: Salamu i kyrkhemmet.
Ti 20.11 kl. 13: Kenyamismissionsmöte i Sisbacka pensionärshem, Anna och Magnus Dahlbacka.

– **kl. 19:** Samling för föräldrar i kyrkhemmet: ”Verktogsbacken för pappans och mammans vardag”. Jan–Gustav Björk föreläser kring sin nya bok. Tips, ideér och samtal kring hur man får vardagen att fungera!
To 22.11 kl. 19.30: Kvällssamling i Ävist bykyrka, Bo–Greger Nygård m.fl.
Sö 25.11 kl. 10: Radiogudstjänst i kyrkan.

TERJÄRV

To 15.11 kl 18.30: Lyktandakt, start från församlingshemmet. Man vandrar till Hembygdsgården där kort andakt hålls. Ta egen lykta med!
Fr 16.11 kl 19: Konfirmandungdomssamling i förs.h.
Sö 18.11 kl 10: Gudstjänst, khden, Johan Sten.
Församlingsval: röstning under valdagen 18.11.2018 i Församlingshemmet kl 11.00–20.00
Må 19.11 kl 19: Karasamling i förs.h. Jan Nygård medv.
On 21.11:
– **kl 13:** Pensionärsträff i förs.h.
– **kl 14:** Finsk bibel– och samtalsgrupp i förs.h. A–M Hästbacka medv.

REGION 2

DOMPROSTERIET

BORGÅ

Sö 18.11 KL. 10: Mässa i Emsalö kapell, Ståhlberg, Helenelund
Sö 18.11 OBS! KL. 10: Gudstjänst i församlingshemmet, Wilén, Lindgård, Söderström, Sixten Ekstrands gudstjänstgrupp
Sö 18.11 kl. 11–20: Valdag! Röstning i Café Ankaret i församlingshemmet
Kl. 11– 20: Kaffeservering i Café Ankaret. Frivillig avgift
KL. 11–15: Fontana Medias bokförsäljning i församlingshemmets musikrum. Köp fina julklappar!
18.11. kl 16: Konsert i domkyrkan, Miina Järvi, violin, Mikkel Järvi, piano. Program 10 €. Fritt inträde.
Må 19.11 KL. 8.30: Stolfysio, Gröt och Prat, Sampoväg, 1, Vårberga, pris 0,50 €
Ti 20.11 KL. 12: Andakt med lunch i församlingshemmet
On 21.11 KL. 17: Missions– och bibelkväll i musikrummet
To 22.11 KL. 14–16: Nalleklubben i Domprostgården, Finnbyv. 6. För barn från 2 år. Lek, pyssel, bibelberättelser och sång. Ingen anmälan.
kl. 17.30: Familjeluckan i Domprostgården, Finnbyv.6. Mångsidigt program för familjen. Kvällste.
KL. 18: Fredscafé i församlingshemmet

LAPPTRÅSK

Sö 18.11 kl. 12: Högmässa i kyrkan, Eva–Lotta Blom, Paula Jokinen
sö 18.11 kl. 11–20: Röstning i församlingsvalet i församlingshemmet. Kaffe
ti 20.11 kl. 9.30–11.30: Vuxen–barnklubb, Krubban, i Annagården

LILJENDAL

sö 18.11 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Anita Widell, JE
sö 18.11 kl. 11–20: Röstning i församlingsvalet, Mariagården
sö 18.11 kl. 11–20: Utställning av gamla juldekorationer och julkort i Mariagården
ti 20.11 kl. 9.30–11.30: Vuxen–barnklubb, Krubban, Annagården
to 22.11 kl. 9.30–11.30: Vuxen–barnklubb, Krubban, i Mariagården

LOVISA

Sö 18.11 kl. 10: Tvåspråkig gudstjänst i kyrkan, Apajalahti, K af Hällström, S af Hällström
Sö 18.11 kl. 11–20: Församlingsval i kyrkan

Må 19.11 kl. 14: Födelsedagsfest för inbjudna i församlingsgården
Må 19.11 kl. 14.30: Bisagruppen i Vesperhemmet, Lukas 11
Ti 20.11 kl. 11–13: En Euros Café i församlingshemmet
On 21.11 kl. 19: Konsert med Trio ad libitum i kapellet
To 22.11 kl. 8.30: Morgonkaffe i Tikva
PERNÄ
Sö 18.11: Valdag
– **kl. 10 Högmässa:** i kyrkan, Lemberg. Marcus Kallioikoski avtackas. Efter massan församlingsval för nya Agri–cola svenska församling i kyrkan till kl. 20.00

SIBBO

Mer information: på Sibbo svenska församlings hemsida www.sibbosvenskaforsamling.fi
Lö 17.11 kl. 18: Körkonsert i Sibbo kyrka med Östra Nylands kyrkosångkrets (Sibbo kyrkokör, Borgå kammarkör), S:t Jakobskören (Helsingfors) och Grazia (Grankulla). Fritt inträde. Kollekt.
Sö 18.11 kl. 10: Tvåspråkig mässa i Sibbo kyrka. OBS tiden! Helene Liljeström, Juha Ilonen, Mauriz Brunell, Tiina Paloniemi.
Må 18.11 kl. 11–20: Röstning i församlingsvalet i Kyrkoby församlingshem. Röstberättigade är alla församlingsmedlemmar som fyllt 16 år. Kom ihåg att ta med ett identitetsbevis.
Ti 20.11 kl. 16: Kyrkobrodernas samling i församlingshemmet. Temat är Drömmar. Ta med dig din bibel.
Aulacafé: i Söderkulla kyrka 16.11 kl. 13–16, 20.11 kl. 13–16, 22.11 kl. 18–20.
Anmälan till församlingens utfärd till Tammerfors 3.12: under sjueurosunchen 21.11 eller senast 23.11 till Stefan Djupsjöbacka tfn 050 566 3691.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Fr 16.11
kl. 10–11.30: Nallegudstjänst i Johanneskyrkan. Repo–Rostedt, Hollméus. Musikleken deltar. Servering i kryptan.
kl. 12.15–13.30: Veckolunch i Högborgsgården, Högborgsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.
Sö 18.11 Uppbrottets söndag
kl. 10: Högmässa i Johanneskyrkan. Gehlin, Westerlund, Enlund. Chorus Sanctae Ceciliae. Kyrklunch.
kl. 11: Valdag. Valuman öppen kl. 11–20 i Högborgsgården. Kolla valdagens program i skild annons.
Må 19.11
kl. 10–11.30: Babyrytmik i Hörnan, Högborgsgatan 10, gatunivån. För barn under 1 år.
kl. 13–14.30: Kaffe Johannes församling i Folkhälsans seniorhus. Ollberg.
kl. 14–16: Café Fallera! Ett möte över generationsgränserna i Hörnan, Högborgsgatan 10, gatunivån. Café–delen börjar kl. 14 och en glad musikstund kl. 15.
Ti 20.11
kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Marja Kyllönen.
kl. 13: Träffpunkt. “ Alla släkten skall prisa mig salig” Fred Lindström, Maria–musik med Sixten Enlund. Högborgsgatan 10 E.
kl. 13.30: Musiklek för 0–3–åringar i Bokvillan. Tavastvägen 125. Hollméus
kl. 17.30: Andakt i Drumsö seniorhem. Lindström.
kl. 17.30: Ryskinspirerad middag i Johanneskyrkans krypta, 20€.
On 21.11
kl. 18: Veckomässa i Gamla kyrkan. Busck–Nielsen, Almqvist. Orgelmässan Missa de tempore av Sulo Salonen.
To 22.11
kl. 10–11.30: Musiklek i S:t Jacob. Kvarnbergsbrinken 1. Hollméus.
kl. 14–15.30: Diakoniträff i S:t Jacob. Salenius.
kl. 16: Förbön i kryptan. Heikel–Nyberg.
kl. 17.30: Kristen meditation i Johanneskyrkan.
Middagsbön i Johanneskyrkan: vardagar kl.12.
Välkommen på Luciafest: den 13.12 klockan 12–16 i S:t Jacobs kyrka. Anmäl dig senast den 7.12.2018 till diakonissan Karin Salenius, tfn 050 3800867 eller karin.salenius@evl.fi

TV GUDSTJÄNST

Puls-gudstjänst på tv

På valdagen 18.11 får vi fira gudstjänst med lovsång, undervisning och gemenskap i Södra Haga kyrka tillsammans med Petrus församling. **Bianca Holmberg**, är mötesledare, **Daniel Björk** predikar. Sången leds av Petrus Lovsång. Yle Fem kl. 12.00.

MATTEUS

Matteus hemsida: www.helsingfors-forsamlingar.fi/matteus
Pastorskansliet har öppet: må-ti, to-fre kl. 9-14
Matteuskyrkan är öppen: må-fr kl. 10-14.
MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3
Sö 18.11 kl. 10: Högmässa, Stefan Forsén, Niels Burgmann. Församlingsvalet inleds efter avslutad högmässa kl. 11, Stefan Forséns "time-out" kaffe i Olavussalen.
Sö 18.11 kl. 16: Workshop med Fura-hakören.
Sö 18.11 kl. 18: Furahakörens konsert med andakt.
Ti 20.11 kl. 10: Musikle, klapp och klang, för 1-4 år, Daniela Strömsholm.
Ti 20.11 kl. 11: Musikle, gung och sjung, för 0-12 mån, Daniela Strömsholm.
Ti 20.11 kl. 15: Popkör för barn och ungdomar i åk 4-7 med Daniela Strömsholm. Övning till kl. 16.00 i Matteussalen, 2 vån. Möjlighet att fika och chillå till ca. 16.30.
Ti 20.11 kl. 18.30: Matteus kyrkokör, Niels Burgmann
On 21.11 kl. 8.30: Morgonmässa,
On 21.11 kl. 15-18: Öppet hus för ungdomar
On 21.11 kl. 15.30: Vårton, Niels Burgmann
On 21.11 kl. 18: MU-mässa, kort mässa med bönvandring. Ungdomar med-verkar. Kyrkfika efteråt
To 22.11 kl. 9.30-12: Familjeklubben i Nordsjö, Sjökortsträanden 6. Ledare Marianne Bergström
To 22.11 kl. 13: Text och tro i Olavussalen i nedre våningen. Text & tro är samtal, sång och samvaro kring kyrko-årets texter och psalmer tillsammans med Juho och Niels
To 22.11 kl. 18: Mat Tro Prat. Middag och diskussion. My Ström. Barnpassning ordnas. Anmälan och info via FB event.
Samtalslunch fredag 23.11. kl. 12-14: Tema: Plan International, barnrättsorganisationen, Monica Lindeman. Anmälan senast tisdag 20.11 till Matteus församlings kansli tfn. 09 2340 7300, matteus.fors@evl.fi

PETRUS

www.petrusforsamling.net
Kansliet är öppet: må-ti kl. 10-13, ons kl. 13-16, to-fre kl. 10-13
 09-2340 7100 Haga Prästgårdsväg 2, 00320 Helsingfors
Fr 16.11
kl. 10 Musikle i Hagasalen: En rolig förmiddag för er med barn 0-5 år. Efteråt kaffe och smörgås! Vesperv. 12, 2 vån.
Lö 17.11
kl. 9.30-13 All Day Breakfast: Café Torpet har frukost hela dagen. Kom in och njut av en helgfrukost då det passar dig! Köpingsv. 48
kl. 10 Missionsbrunch: Härlig frukost och upplevelser från lärjungaskola Ungdom med uppgift. Lydia Norrbäck berättar om Sydafrika, Swaziland och Tanzania. Hagasalen, Vesperv. 12. Anmälan till Petrus kansli 09-2340 7100 Frivillig avgift till Ungdom med uppgift.
Sö 18.11
kl. 10-20 Församlingsvalet valdag: Om du är Petrus församlings medlem kan du denna dag rösta i Södra Haga kyrka, Vesperv. 12.
kl. 10 Högmässa i Munksnäs kyrka: Söndagsskola för barnen! Tegels. 6 Metsäranta, Bengt Bergman. Kyrkkaffe
kl. 12 Högmässa i Äggelby gamla kyrka: Kyrkkaffe. Brofogdev. 12. Metsäranta, Anne Havunen. Kyrkkaffe
kl. 16.30 Puls-gudstjänst: En gudstjänst i nyare stil för alla åldrar. Barnkyrka och Cool Kids för barnen. Södra Haga kyrka, Vesperv. 12
Ti 20.11
kl. 9 Morgonandakt: Andakt, bön, lovsång. För alla. Varje tisdag. Hagasalen, Vesperv. 12. Medverkande är lärjunga-skolan Transform.
kl. 10 Musikle i Malms kyrka: En rolig förmiddag för er med barn 0-5 år. Efteråt kaffe och smörgås! Kommunalv. 1
kl. 13 Dagscafé: Andakt, program och kaffe. Mera info ger diakonissan Bodil Sandell, tel. 09-2340 7227, 050-380 3925. Varannan tisdag. Varmt välkomna! Haga Prästgårdsv. 2
To 22.11

kl. 9 Morgonbön: Tanke för dagen, bön, lovsång. Torsdagar i Hagasalen, Vesperv. 12. Medverkande är lärjunga-skolan Transform.
kl. 12.30 Vesperkören: Kom med och sjung i kör! Vesperv. 12 Peter Hilli
kl. 18.30 Petrus Vokalensamble: För dig som sjungit i kör förr. Äggelby gamla kyrka. Peter Hilli
ÖVRIGT
Café Torpet: Öppet må-fre 9-17, All Day Breakfast lö 17.11, 1.12, 15.12 kl. 9.30-13.

HELSINGFORS PROSTERI

Rösta i församlingsvalet: Se närmare var du kan rösta på valdagen 18.11
 www.helsingforsforsamlingar.fi/val och www.forsamlingsvalet.fi
Mässa i Taizéstil: Taizésånger, bibel-texter, nattvard och tystnad. Efter massan kvällste. Mässan är mångspråkig (åtminstone finska, svenska, engelska) och firas i Helsingfors domkyrkas krypta 7.12 kl. 18.
Det hjälper att prata: Kyrkans samtalshjälp finns till för dig som behöver ett lyssnande öra. De jourhavande är utbildade frivilliga eller kyrkligt anställda med tystnadsplikt. Samtals-tjänsten består av chatt, brev- och telefonjour. Chattjouren är öppen må-ti kl. 19-21 och finns på adressen www.samtalsstjanst.fi. Telefonjourens nummer är 0400 22 11 90 (från utlandet +358400221190) och du kan ringa varje kväll kl. 20-23. Du kan dessutom skriva ett handskrivet brev till Kyrkans brevjour, PB 210, 00131 Helsingfors. Vi svarar inom några dagar.
Problem i parförhållandet eller familjen: Familjerådgivningen erbjuder helsingforsare professionell samtals-hjälp vid problem i parrelationen och i krisituationer. Vi samtalår med dig om frågor som berör parrelationen, familjen och dig. Du kan komma ensam, med din partner eller med andra familjemedlemmar. Samtalen med mottagningssekreterarna och familjerådgivarna kostar inte något och är konfidentiella. Samtalen förutsätter inte att du är medlem i kyrkan. Ring tidsbeställningens nummer 09 2340 2555 vardagar kl. 9-12.
Kampens kapell: öppet vardagar 8-20 och veckoslut samt helgdagar 10-18. Mer info www.helsingforsforsamlingar.fi.

DEUTSCHE GEMEINDE

So 18.11. um 11 Uhr: Gottesdienst zum Volkstrauertag (Matti Fischer)
OLAUS PETRI
Lö 17.11 kl 11-14: Öppet hus. Bingo, mete, julgröt, glögg, musik osv. Alla är hjärtligt välkomna.
Lö 17.11 kl 18: Helgsmålsbön. Santeri Siimes, orgel.
Sö 18.11 kl 11: Högmässa. Timo Viinikka, Hanna Laakkonen-Yang. Schola Olaus Petri medverkar.
Må 19.11 kl 17: Musikle för alla. Sussi Isaksson leder.
Ons 21.11 kl 10: Musikle för alla. Sussi Isaksson leder.
To 22.11 kl 10: Babyrytmik (0-1 år). Sussi Isaksson leder.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

Högmässor sö 18.11.
Esbo domkyrka kl. 12.15: Jäntti, Wikman. Kyrkkaffe och röstning i församlingsvalet i församlingsgården.
Köklax kapell kl. 16 lovsångsmässa: von Martens, Kronlund, lovsångsteamet. Kyrkkaffe.
Församlingsvalet 2018: Röstning på valdagen i Esbo domkyrkas församlingsgård, Kyrkstranden 2, sö. 18.11 kl. 11-20. Ta med identitetsbevis.
Ljuskonsert med Musikinstitutet Kungsvägen: Esbovikens kyrka to 22.11 kl. 18.30. Kammarmusik från olika tider med Musikinstitutet Kungsvägens blåsarelever och lärare, Fritt inträde. Frivillig kollekt till förmån för Kyrkans utlandshjälp.
Bönekvarter: Olars kyrka, svenska sidan, ti 20.11 kl. 18.30, Rönnberg.
Samtal om kristen tro: Olars kyrka, svenska sidan, ti 20.11 kl. 19, Rönnberg. Hurl leva som kristen människa? Vilka är våra verktyg? Vem är Gud som Skapare, Frälsare och Helig Ande?

KONSERT JAZZ

Julig jazzturné från norr till söder

Jazzsångerskan **Mariah Hortans** och gitarristen **Mathias Sandberg** bjuder på lugn, mysig, traditionell vokaltjazz. Duon har under de senaste åren uppträtt flitigt i Finland samt turnerat i USA. De turnerar i Finland under november och december. Musiken som framförs på svenska, finska och

engelska består av allt från klassiska julverk av Sibelius, Händel och Schubert till christmas carols och traditionella nordiska julsånger.

Några stopp under turnen är: 16.11 kl. 21 Hometown, Salo, 1.12 kl. 20 Santa's Hotel Tunturi, Saariselkä, 11.12 kl. 19 Lundo kyrka, Lundo, 19.12 kl. 19 Smedsby kyrka, Korsholm, 20.12 kl. 19 Brändö kyrka, Vasa.

To 22.11 kl. 10-12: Knatterytmi på Hörnan.
To 22.11 kl. 15-17: Hörnan MC, klubb för åk 5-6 på Hörnan.
Onsdag 21.11: är kyrkoherdeämbetet stängt p.g.a. personalutbildning.
Kyrkoherdeämbetet: öppet må-to kl. 9-15. Fredagar stängt. Tel. (09) 8050 8292.
Epost: kyrkslatts.svenska.forsamling@evl.fi . **www.kyrkslattsforsamlingar.fi**

TAMMERFORS

Sön 18.11 kl 11: Gudstjänst i SvH, Inka-Riina Valtonen, Paula Sirén
Ti 20.11 kl 10-12: Mammor, pappor och barn i SvH
Ti 20.11 kl 13.15-15.15: Tisdagsklubben i SvH
Ons 21.11 kl 13: Onsdagskaffe i SvH, Markus Syrjäntie är vår gäst
Ons 21.11 kl 16.30-18.30: Tammerfors Gospel projekt övar i Gamla kyrkan

VANDA

Sö 18.11 kl. 10: Högmässa, S:t Lars kapell, Prästgårdsg. 3. M. Fagerudd, A. Paavola, A. Ekberg
Sö 18.11 kl. 11.00-20.00: Valförrättning i församlingsvalet i Vanda svenska församling.
Bagarstugan, Kuriv. 1.
Ti 20.11 kl. 12.30: S:t Martins diakoni- och pensionärskrets, S:t Martins kapell, Strömfårav. 1
On 21.11 kl. 14: Dickursbykretsen, Folkhälsanhuset, Vallmov. 28
On 21.11 kl. 18: Missionskväll i Myrbacka kyrkas brasrum. Tema: "Third Culture Kids" med Charlotte Steffanson-Myrskog som gäst. K. Andersson.
On 21.11 kl. 18: Ungdomskväll i Bagarstugan, Kuriv. 1. Samvaro, kaffe och annat.
Lö 24.11 kl. 10-13: Julpyssel för hela familjen. Församlingens barnledare och hjälpledare finns på plats. Förutom pysselmaterialiet bjuder vi på glögg och saft med smält tillugg. Välkommen med!
Barnverksamhet (förhandsanmälan)
Musikle & babyrytmik: med musikpedagog Heidi Åberg må 19.11 Babyrytmik: 0-2 åringar med vuxen kl.10.15-11. Musikle: 3-5 åringar kl. 11.15-12 med vuxen. (hålls i samarbete med församlingens dagklubb). S:t Martins kapell, Strömfårav. 13
Dagklubb: för barn i 2,5-6 års åldern alla vardagar utom on. Klubbtrymret i Myrbacka, Strömfårav. 13
Pysselcafé: för barn i åk 3-6, ti och on kl. 13-17. Klubbtrymret i Myrbacka, Strömfårav. 13

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA

Sö 18.11:
-kl. 10 Gudstjänst: Ekenäs kyrka. Lindström, Cleve, musikgrupp med Hätönen (cajon), Nygård (flöjt), Wikström (bas), William Lundin (piano). Församlingsval kl. 11-20 i Ekenäs kyrka där röstberättigade på hela församlingens område kan rösta.
On 21.11:
-kl. 18.30 Ung kyrka: Tenala kyrka. Blomfelt.
To 22.11:
-kl. 18 Nepal-afton: Ekenäs förs.hem. Gunnel o. Henrik Helander medv. Nepalesisk mat och te, lotteri för FMS.
Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

Sö 18.11:
- 10.00 Tvåspråkig gudstjänst: Ingå kyrka. Sjöblom, Gustafsson Burgmann.
Må 19.11
- 13.15-14.45 Tvåspråkig pysselklubb för lågstadieelever: Församlingshemmet (nedre våningen). Nylund, Ahlfors.
- 18.30 Bibelgrupp: Prästgården. Hellsten.
Ons 21.11
- 14.00 Församlingsträff: Prästgården. Ahlfors.
To 22.11:
- kl 9.30- 12.00 Familjecafé: Ingå församlingshemmet (nedre våningen).
Mera information: www.ingaforsamling.fi

KARIS-POJO

Högmässa sö 18.11
kl. 10: i S:t Maria kyrka i Pojo.
kl. 12: i S:t Katarina kyrka i Karis.

Församlingsvalets valdag sö 18.11: Karis församlingshem öppet kl. 11-20 Pojo församlingshem öppet kl. 11-20 Valkaffe serveras, välkommen att rösta!
Mera info: www.karis-pojoforsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

Sö 18.11. kl 13: Högmässa i Virkby kyrka. Kyrkkaffe och kyrktaxi.
Må 19.11. kl 18: Allsång i Virkby kyrka. Kom med och sjung tillsammans bekanta sånger och lär dig nya. Kaffe/te.
Kyrktaxi: sköts av taxibolaget Pepkin Oy. Beställning av taxi till söndags gudstjänst skall beställas på fredag och till svenska kretsen på måndag. Telefonnumret till taxin är 040 500 96 35. Taxin kostar 5,00€ tur och retur.

ÄRKEBISKOP LUOMA assisteras vid vigningen av biskop emerita Christina Odenberg från Sverige, biskop Herborg Finnset Norge, biskop Peter Fischer-Møller Danmark, biskop Joel Luhamets Estland, biträdande biskop Kristján Björnsson Island och biskop Andrew Gulle från Tanzania. FOTO: KYRKANS BILDBANK

Uleåborgs biskop vigdes till sitt ämbete

Uleåborgs stifts trettonde biskop, teologie doktor **Jukka Keskitalo** vigdes till ämbetet i Uleåborgs domkyrka på söndag 11.11. Vigningen förrättades av ärkebiskop **TaPIO Luoma**. Han assisterades av representanter från Evangelisk-lutherska kyrkan i Finlands syster- och samarbetskyrkor.

Biskopsämbetets liturgiska kläder, som biskop Keskitalo ikläddes vid vigningen, fick han som gåva av församlingarna i Uleåborgs stift. Kläderna har designats av bildkonstnär **Moosa Myllkangas** från Uleåborg. I sin predikan påminde biskop Keskitalo lyssnarna om att kyrkans och de kristnas resa mot det eviga målet går via en vacker och vanställd värld.

Spaningen mot det eviga målet får inte leda till att vi pilgrimsvandrare lever i en framtida verklighet och glömmer den kallelse och de utmaningar som finns

här och nu i världen. Därför är just den vardag, som du nu lever, en möjlighet att förverkliga den av Gud givna kallelsen för din nästa, sade biskop Keskitalo.

När vi inser att allt inte bara är det som vi ser med våra ögon, får det oss kristna att engagera oss i det vi ser runtomkring oss. Och att engagera oss i de människor som kommer i vår väg.

Kristi kärlek kallar oss att tjåna våra närmaste och skapelsen. Och ännu mer, Kristi kärlek kråver att vi kämpar, att vi inte lever bara för oss själva. Därför är inget mänskligt och tidsmässigt främmande för den pilgrimsvandrare som spanar mot det eviga målet. Inte klimatförändring. Inte flyktingar. Inte utmaningar inom åldersvården. Inte människorättsfrågor. Inte förnyelsen av social och hälsovården. Inte arbetslöshet eller sysselsättning.

■ KYRKLIG TIDNINGSTJÄNST

amoena

Till användare
av bröstprotes

Visste du att du
har rätt till nya
bröstproteser
vid behov.

Av hygieniska
skäl skall de
bytas med 2 års
mellanrum.

Nästa gång, se till att välja den bästa

amoena

09-649839 • www.amoena.fi

Ny bibelöversättning på nordsamiska

MODERSMÅL. Kyrkomötet godkände senaste vecka en ny bibelöversättning till nordsamiska. Den nya bibelöversättningen stöder det samiska gudstjänstlivet och är betydelsefull såväl språkligt som kulturellt för Europas enda ursprungsfolk.

TEXT: KYRKLIG
TIDNINGSTJÄNST

Den nya bibelöversättningen stöder gudstjänstlivet, utvecklingen av kyrkligt och andligt liv bland samerna, och själavården. Den öppnar Bibelns innehåll också i konfirmand- och skolarbetet, och har stor betydelse för den samiska identiteten. Den nordsamiska bibelöversättningen i tryckt version tas i bruk i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland 1.9.2019.

Nordsamiska är det samiska språk som är mest utbrett. Det talas av tiotusentals i Finland, Sverige och Norge. Tre av fyra som talar samiska språk talar nordsamiska.

Nordiskt samarbete

Översättningen av Nya testamentet blev klar 1998. Huvudansvaret låg hos Bibelsällskapet i Norge. Finska Bibelsällskapet har ända från början varit med i responsarbetet.

Publikationen var ett mellanskede och majoritetsspråkens inverkan på översättningen var märkbar då Nya testamentet gavs ut.

Arbetet med Gamla testamentet inleddes 1999. Projektet har letts av bibelsällskapen i Norge och Finland i samarbete med Svenska Bibelsällskapet. Efter en grundöversättning av Gamla

DEN NYA översättningen användes för första gången i söndags då Jukka Keskitalo vigdes till ämbetet i Uleåborgs domkyrka. FOTO: KYRKANS BILDBANK

testamentet gjorde man också en ny granskad version av översättningen av Nya testamentet.

Att Finland har deltagit så starkt i projektet med att översätta hela Bibeln betyder också att de samer som talar nordsamiska och bor i Finland har lättare att förstå nyöversättningens språk än den tidigare versionen.

Ett känslospråk

Sakkunniga inom lingvistik, teologi och andligt liv bland samer har deltagit i projektet och översättningsgruppen. Tidigare chefen för Giellagas-institutet vid Uleåborgs universitet, filosofie doktor **Tuomas Magga** har varit ledande lingvist för översättningen.

I översättningen har språket anpassats till det samiska landskapet och det gör det lättare för läsaren att

förstå vad det handlar om. För samerna är Gamla testamentet sedan gammalt en viktig bok.

Helga West som är medlem i utvärderingsgruppen fick ge respons på utvalda delar av Gamla testamentets böcker och utvärderade bland annat aspekter på språket och förståelsen.

Jag var inte beredd på att överraskas av en känsloreaktion då jag började läsa skapelseberättelsen på mitt eget modersmål. Jag blev rörd eftersom jag hittills som ung teolog har läst Bibeln på finska och engelska, på språk vars kultur inte känns som min egen. Jag såg många bibelställen i ett helt nytt ljus, utgående från min egen kontext. Först nu har Bibeln talat också till mig, beskriver Helga West det första skedet i läsandet och utvärderingen.

Tas i bruk nästa höst

Godkännandet och ibrucktagandet av översättningen följer samma tidsplan i de nordiska länderna. Styrelsen för Norska bibelsällskapet godkände översättningen preliminärt i september och fastställer godkännandet slutligen i december då översättningen också godkännts i Finland.

Finska Bibelsällskapet publicerar den nya nordsamiska översättningen på webbtjänsten Raamattu.fi (Bibeln.fi) och i bibelappen Piplia på samernas nationaldag 6.2.2019.

Det samnordiska ibrucktagandet av bibeln på nordsamiska firas 23-25.8.2019 i Kautokeino i Norge och 1.9.2019 i Utsjoki i Finland. Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland tar i bruk den nya översättningen i kyrkorna 1.9.2019.

Finlands Lucia RÖSTA & DELTA

RÖSTA VIA WEBBEN

www.lucia.fi

eller skanna
QR-koden →

RÖSTA PER SMS

Skriv meddelandet enligt följande:

Nyckelord

Ditt namn

10e lucia x Kalle Karlsson

Din donation,
5, 10 eller 20 €

Kandidatens
nummer

... och skicka det
till numret **17240**.

RÖSTA MED RÖSTSEDEL

JAG RÖSTAR PÅ KANDIDAT NR _____

Mitt namn _____

Min adress _____

Jag bidrar med _____ € (minimi 1 euro/röst)

Jag sänder mitt bidrag via

☐ Aktia FI12 4055 1120 0450 79

☐ Nordea FI64 1562 3000 1093 32

☐ Danske Bank FI74 8000 1870 8920 73

Sänd röstsedeln per post till:

Folkhälsan/Lucia, Topeliusgatan 20, 00250 Helsingfors.
Du kan lämna ditt bidrag och din röstsedel i Folkhälsans hus
och i Luckorna.

Luciainsamlingen 2018 stöder utsatta barnfamiljer

Din röst och ditt bidrag ska vara hos Folkhälsan 28.11.2018
före kl. 24.00.

De uppgifter som lämnats i samband med inbetalning och omröstning behandlas
konfidentiellt och förstörs när insamlingen avslutats 31.1.2019. Från sms-bidraget
avdras skatter och operatörsavgifter. Insamlingstillståndet RA/2018/8 har beviljats
av Polisstyrelsen.

Höstens SFV-biografier

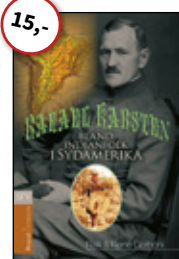

Sigrid Schauman – med palett och penna

Sigrid Schauman (1877–1979) var kvinna, bildkonstnär, kritiker, ensamförsörjare och modernist under en tid som inte gynnade den rollblandningen. Som konstnär intresserade hon sig mer för färg än för form, landskapen och porträtten är särpräglade och sensibla. **Camilla Granbackas** biografi visar hur Schauman utvecklades ännu som 80-åring, och hur hon på äldre dar anammade ett burdust sätt, troligtvis för att hon i själva verket var rätt blyg.

Rafael Karsten – bland indianfolk i Sydamerika

I sin biografi över etnologen och religionsforskaren **Rafael Karsten** (1879–1956) hittar **René och Raili Gothóni** tre sammanbindande teman: religion, äventyr och utanförskap – alla med rötter i Karstens barndom och uppväxt. Hans äventyrliga, djupgående och banbrytande forskning bland indianfolken i Sydamerika ledde till stor popularitet, men senare anpassade han sig inte till utvecklingen inom antropologin och sociologin, och blev en outsider inom den akademiska världen.

Läs mer och beställ på www.sfv.fi/bok

Fråga också efter böckerna i väl sorterade bokhandlar

Var dag är en sällsam gåva – en skimrande möjlighet

Församlingsförbundet rf. förvaltar för tillfället fyra specialfonder som stöder det kyrkliga arbetet på svenska i Finland. Under åren har förbundet fått ta emot fina gåvor att förvalta och tack vare dem kan vi ta vara på möjligheterna till kyrkligt arbete i vårt land varje dag.

Ta kontakt om du vill ge en gåva i form av en donation eller ett testamente för det kyrkliga arbetet i Svenskfinland.

Verksamhetsledare Kalle Sällström svarar på frågor, tfn. 050-3562 475, e-post: kontakt@forsamlingsforbundet.fi.

Annonsera i

KP
KYRKPRESSEN

Med en annons
når du hela
Svenskfinland.

**Spara energi
och pengar!**

Du når oss på:
044 050 3020
050 092 4528

Eller via e-post:
annons@
kyrkpressen.fi

INKAST BJÖRN VIKSTRÖM

Stenar i skon

MINA JOGGINGSKOR har den irriterande egenheten att stenar fastnar i räfflorna på sulorna när jag springer på grusvägar. Stenarna flyger i en båge efter nästan varje löpsteg, och landar i allra flesta fall någonstans bakom mig utan att jag ens tänker på det.

EN BRÅKDEL av gruskornen landar emellertid, i följd av sannolikhetslagarnas orubbliga logik, i skarven mellan strumpan och skon. Därifrån arbetar de sig långsamt nedåt mot botten på skon medan jag springer vidare. Smärtan är inte så stor att jag måste stanna och ta av mig skorna, men ändå irriterande. Så länge gruskornen är vid sidan av foten eller under hälen är det svårt att tänka på något annat, men till slut lägger de sig till all lycka till ro någonstans under hälften.

NÄR NÅGONTING skaver är det svårt att inte tänka på det. Jag tror att många av Jesus radikala ord och uppfordrande exempel om gränsöverskridande jämlikhet, osjälviskt tjänande och omkastade hierarkier är tänkta att skava på detta sätt. De lämnar oss inte i fred, om vi vill vara hans efterföljare. Men vi är bra på att förhärda oss, och efter en tid försvinner det som skaver och glöms bort. Därför behöver vi utmanas av Jesus på nytt och på nytt.

Paulus talar om att han har en tagg i köttet, som sticker honom trots att han upprepade gånger bett till Gud om att befrias från den. Vad han syftar på är okänt, men någon form av sjukdom eller handikapp torde tidvis ha försvårat hans liv. Enligt Paulus skall vi inte skryta med vår styrka, eftersom Guds vilja förverkligas i svaghet och i ett ödmjukt tjänande av medmänniskorna.

DET FINNS tyvärr kristna rörelser vars medlemmar plågar sin kropp genom utdraget fastande, späkningar och till och med olika former av tagelskjortor och remmar med piggar under kläderna. Det här tror jag inte är vare sig sunt eller i enlighet med Jesus intentioner. Det konstgjorda och självpåtagna lidandet blir bara en prestation; ett sätt att för sig själv och för andra bevisa sin hängivenhet – eller sin exceptionellt stora syndfullhet, vilket i själva verket är en avig form av högmöd.

VI SKALL låta Jesus, hans ord och exempel fortsätta att skava. Det goda liv och den trygga gudsförtröstan som han vill utmana oss till föds inte av sig själv. Vi behöver stöd och inspiration av andra och av Gud. Men när vi tappar modet, när vi känner att vi gör för litet, då får vi påminna varandra om att för Gud är ingenting omöjligt. Därför räcker nåden också för oss. Därför bär hoppet.

Björn Vikström är biskop i Borgå stift.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste föras med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall. Obs! Insändarnas längd är högst 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna.

VI I VANDA

Tro på
det goda
tillsammans i
vår kyrka!

Hanna MANNERSTRÖM
Musiklärare

Marianne TRÄSKMAN
Styrelseordförande

Tiina-Maria NURMI-KOKKO
Socialsekreterare

Birgit HALMINEN
Pensionär

Annika HALMÉN
Anhörigvårdare

Inger RUUSU
Företagare

Marianne BERGSTRÖM
Barnledare

Reijo PEKANPALO
FM, Pensionär

Marja-Leena VÄÄNÄNEN
Barnledare

Helen GLANTZ-VILO
Merkonom

Barbara WESTMAN
Journalist

Tiina BORGSTÉN
Ped. mag.

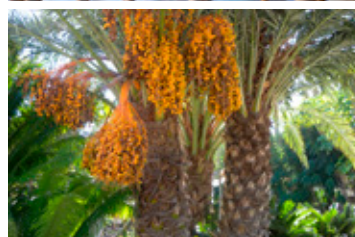
● Gemensamma kyrkofullmäktige i Vanda
● Församlingsrådet i Vanda svenska församling

viivanda

Vinterresa till Almuñécar, södra Spanien 12–19.1.2019

Vi njuter av sol, värme, sköna promenader, intressanta utfärder, god mat, trevligt sällskap och äkta andalusisk stämning. Börja det nya året på bästa möjliga sätt! Pris: 690 €, i priset ingår flyg, logi i 4-stjärnigt hotell i dubbelrum, riklig frukost och middagsbuffé.

Mera info och anmälningar: verksamhetsledare Kalle Sällström, kontakt@forsamlingsforbundet.fi, 050-3562 475. Teknisk arrangör: Göran Sundqvist Travepartner

RESOR

Friman
RESOR • MATKAT • TRAVEL

2-5.12 Julmarknadsresa till Riga
12-26.3 Teneriffa, Playa de las Americas
11-14.4 Vårresa till Warszawa
18.5 Blomstermarknad i Türi
Maj Sicilien
Maj Kulturhuvudstaden Matera och Apulien
Oktober Mat- och kulturresa till Italien

frimanresor.fi
Sandövägen 23, 10900 Hangö

Tel Hangö 019 - 248 1004
Tel Ekenäs 019 - 248 1090
info@frimanresor.fi

HANDGJORDA TRO, HOPP & KÄRLEK

Bordsmodell,
väggmodell och traditionell
fönstermodell.
Komplett med belysning

Beställ från Bjarne Backlund
mobil: 0400-260 038, e-post: bjarne.backlund@multi.fi

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Praktikant på designbyrå önskar hyra etta i Helsingfors 1.1.-15.7.2019. Maxhyra 700 e/mån. inkl. vatten. Tel: 0400-202717 / Johannes

Söker en etta/tvåa i centrum av Helsingfors. Arbetar på bank och gör frivilligarbete på sidan om. 0503851729/Jannica

31-årig sjuksköterska med heltidsarbete söker hyreslägenhet i eller nära Berghäll eller H:fors centrum. Inga djur, rökfri. Hyra max 750 euro/mån. Tel: 040-4133307/Heidi

Önskas hyra: etta eller rum i hfors fr.o.m 1.1.2019. Ständig och ansvarsfull. Axel Ridberg Tfn: +358400742809

Skötsam studerande i religionsvetenskap och pedagogik önskar hyra lägenhet i centrala Åbo. Hyra max ca. 500€. Flyttar gärna in vid årsskiftet. Tel: 0451399628 / Amanda

UTHYRES

Lägenhet uthyres på Manerheimvägen, Tölö. Stiligt tidlöst renoverad lägenhet med 2 sovrum, öppet kök/ vardagsrum, 63m2. Hyra 1500e/ månad, uthyres för minst ett år eller längre. Genast ledig. Elisabeth 0404195604, efter kl. 17.00.

Fullständigt nyrenoverad 2:a på Drumsö, 50m2, 2R, öppet kök, badr. & balkong i Åbo, hiss. Perfekt läge invid park, köpcentrum & Metro, Mörtäsvägen. Hyra 1.200.- + vatten 18.-/ pers. Gärna med målsättning om längre tids boende, 040 544 6050.

Nybyggd etta, 26,5m2, med stor balkong i Åbo, fr.o.m. 1.1.-19. Centralt läge nära högskolor och trafikförbindelser. Bredband ingår i hyran. 0407345045

Visste du att...

du kan lämna in din hyresannons via webben?

När du lämnar in via webben sparar du också serviceavgiften på 5 euro.

www.kyrkpressen.fi

ROOTS kylgelé stor-favorit!

► Snabbverkande vattenbaserad kylgelé innehållande eteriska oljor
► Innehåller även 10 olika aktiva antioxidanter som lindrar infektioner och smärta i musklerna
► Hjälper vid muskelkramp och överbelastning

Import och försäljning:
Tabita products Ab, Vasa
Tel: 06-3209 110

www.engedi.fi | tabita@engedi.fi | Frakt endast 3,95 €

Hitta församlingarnas annonsering också på webben!

Gå in på kyrkpressen.fi

Bärtil och knytkalaset

**En sagobok med recept.
Och en kokbok med en saga.**

Fåret Bärtil har ingen aning om vad ett knytkalas är. Hur ska han nu kunna fira Isa Gris på Alla grisars dag? När alla bjuder till blir knytkalaset en riktig fest. Grisigt gott! Eller vad sägs om Rune Bergs mysamat, Hollys kokoskottar eller Älgens äppelgott!

Inb. 19,90

Monica Vikström-Jokela, Johanna Sjöström (illustrationer)

I boken ingår
recept av
mästerkocken
Micke Björklund!

Julstjärnan

I skolornas jultidning finns berättelser, pyssel och recept. Läs om kaninhoppning, Jennifer som blev Musicallykändis och om julen i Island! Eller varför inte starta din egen julkortsverkstad? Här hittar du också en härlig, nyskriven julnovell av Karin Erlandsson.

Pris 7,00

Dagens lösen

Goda ord lyser upp din dag!

Den lilla boken med bibelord, böner och tankar för årets alla dagar kommer ut på över sextio olika språk. Nu med nytt, vackert omslag i kartong!

Hft. 9,80

Göra skillnad

- handbok för förtroendevalda

Snart kommer en ny handbok fylld med fakta och inspiration för de förtroendevalda som väljs in i årets församlingsval.

Ur innehållet:

- Tre förtroendevalda reflekterar
- ABC i kyrkans organisation
- Den förtroendevaldas uppgifter
- Kyrkan som etisk röst
- Klimatsmart kyrka

Hft. 15,00

Handboken utkommer i januari 2019.